

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznika.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, nočice, poslane, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova
ulica št. 5, pritično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . K 180—
polletno 90—
3 mesečno 45—
1 15—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno K 240—
polletno 120—
3 mesečno 60—
1 20—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadst. pje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poština plačana v gotovini.

K vprašanju o enotnem književnem jeziku.*

V zadnjem času je stopilo pri nas Slovenceh zopet v ospredje vprašanje o enotnem književnem jeziku. »Pri nas Slovenceh« pravimo zato, ker je to vprašanje izključno za Slovence važno, »zopet« pa zato, ker je to že staro vprašanje, o katerem pa širša javnost ve kvečjemu to, da je bilo že za Prešerna in Vraza v ospredju. »Zopet« pravimo tudi zato, ker ga hočemo rešiti kakor nekda, tako tudi sedaj zopet ljudje, ki niso v to najbolj poklicani.

To se vidi že iz tega, da se spravlja vprašanje o enotnem književnem jeziku v zvezo z vprašanji, s katerimi nima ali prav nič opraviti ali pa je z njimi le v prav rahli zvezi, kakor n. pr. z rodoljubjem, centralizmom itd.

Rodoljubje danes ni in ni bilo nikoli monopol enega človeka, ene obitelji, enega stanu itd. in nima z vprašanjem enotnega književnega jezika prav nobene zveze. Lahko je pravi rodoljub pripadnik enotnega književnega jezika, lahko pa tudi ne, a je pri tem še vedno dober rodoljub.

»Centralizem ali separatizem« pa je vprašanje za se, ki je samo v rahli zvezi z vprašanjem o enotnem književnem jeziku. Ni res, da je samo centralistična država lahko močna država, kakor nam spričujejo Zedinjene države ameriške, dalje tudi ni res, da je predpogoji močne in konsolidirane države enojezičnost, kakor nam dokazuje trojezična Švica. Država je silna samo takrat, če hočejo to državljani.

Pri vprašanju »centralizem ali separatizem« je glavno, kdaj bo centralizem mogoč. Da sedaj še ni mogoč, je jasno in to mora uvideti vsak pravi rodoljub, četudi mu je to morda malo neprijetno. Tu pa moramo reči, da bo centralizem šele tedaj mogoč, ko bo preprežena naša država gosti s cestami, železnicami, telegrafi, telefoni, itd., sploh se le tedaj, ko bodo premagane časovne in prostorne razdalje v primerni stopnji, ne pa tedaj ko bo enoten književni jezik. Enoten književni jezik ni prav nobeno zdravilo proti separatizmu. Ne zamoremo se res zediniti nikdar, dokler bomo prišli lože in hitreje okoli.

* Ne strinjamo se v bistvu s piščevini izjavljani, priobčujemo pa članek, ker želimo, da se o problemu vsestransko razpravlja.

li sveta, kakor n. pr. iz Skopja v Ljubljano in dokler bomo morali čakati na rešitev naših vlog mesece in mesece, predno pride iz centrale. Temu enotnem književnem jeziku nikakor ne moremo odpomoči.

Ad vocom »Jugosloveni«! »Jugosloveni« ali »Jugoslovani«? Ali so Bolgari »Jugosloveni« ali »Jugoslovani« ali niso? Ali so sploh ljudje?

Ali latinica ali cirilica? Zelo aktualno vprašanje, dokler ima Slovenija toliko in toliko analfabetov, Banovina toliko in toliko več, Bosna in Hercegovina še več, da molčimo o Makedoniji. Res, zelo aktualen problem!

Ali se da jezik tako sezidati in podreti, kakor most ali tovarna? Ali se da jezik »razglasiti«, kakor se razglasujejo razglasi, naredbe in zakoni? Ali se da jezik sleči in obleči, kakor slačimo stare košulje in oblačimo nove? Ali pa je jezik socialen pojav?

Ali se sploh moremo naučiti narečja in jezika, ki nas ga niso učile naše matere. Ali zna ta ali oni res štokavski? Ali ne spozna pravi štokavec takoj, če odpre tak ilirec usta, da ima pred seboj neštokavca?

Ali naj čakamo Slovenci, da pridejo Makedonci za nami in ali si naj medtem belimo glavo z ekavskim narečjem ter štokavskim naglasom in štokavsko sintakso, čeravno vemo, da se tega ne bomo naučili nikoli popolnoma? Ali pa smemo iti Slovenci svojo že itak počasno pot naprej?

Za katero vrsto književnosti bi naj služila »jugoslovenščina«? Ali za vse, kar se piše? Birokratična jugoslovenščina je že tukaj in sicer brez komisije. Pravemu znanstveniku ne dela ne iekavščina, ne štokavščina, ne latinica, ne cirilica prav nobenih težav, kakor mu jih ne dela angleščina, francoščina itd. Kolikor jezikov potrebuje znanstvenik za svojo znanost, toliko se jih mora naučiti, če je res znanstvenik in ne talni - znanstvenik, lirike pa ne bo pisal v nobenem teh narečjih in jezikov, ker je tudi v enem samem ne premore. Pesniki pa, ki so res pesniki in ne »pesniki«, so dosedaj našli svoj način izražanja brez komisij, kakor vsi pravi umetniki, pri nas in drugje. Pač pa naj »komisija« razmisli o gornjih vprašanjih!

Dr. M. M. R.

Še vedno aktualen pozdrav regentu.

Pisatelj dr. Ivan Lah, naš marljivi sotrudnik, je priobčil v »Mariborskem Delavcu« povodoma regentovega poseta pozdravni članek, ki je aktualen zlasti sedaj. Zato ga priobčujemo. Članek slove:

V imenu teh, ki so čakali in niso dočakali, ker so padli v boju za svobodo,

v imenu teh, ki smo se od mladih dni borili proti temi in sužnosti, da doživimo ta svetli dan,

v imenu teh, ki smo l. 1904. prihiteli v Beograd, da smo Te pozdravili na dan kronanja našega kralja,

v imenu teh, ki smo leta 1908. razumeli glas izza Drine in smo pripravili svoje mlade sile,

v imenu teh, ki smo preganjani in zaničevani zažigali po naših gorah ogenj ljubezni in jedinstva,

v imenu teh, ki smo leto za letom slavili na naših tleh Vidov dan v pričakovanju velikega dne,

v imenu teh, ki smo leta 1914. pozdravili v duhu Tvojo osvobodilno armado v borbi za nas,

v imenu teh, ki smo napolnili avstrijske ječe, ker smo verovali v Tvojo zmago,

v imenu teh, ki smo nastopili težko pot skozi avstrijske internate, ker smo pričakovali Tebe,

v imenu teh, ki smo odhajali na fronto s sveto prisego na Tebe,

v imenu teh, ki smo iskali poti, kako bi se prebili na ono stran, kjer se je bil boj za našo pravico in resnico,

v imenu teh, ki smo podirali stare razvaline, da Ti pripravimo svobodno pot,

v imenu teh, ki smo rušili sužne verige z naših rok, da Te sprejmemo s svobodnimi rokami,

v imenu teh, ki smo danes na gorah, ker nam ni dano priti v bližino k Tebi,

v imenu teh pozdravljen naš princ.

Čakali smo Te ob mladih dneh, ko smo sokolčki sanjali o svobodi,

Čakali smo Te od onega dne, ko smo Te videli dečka ob strani kralja Petra,

Čakali smo Te v težkih dneh, ko drugi niso verjeli na našo svobodo,

Čakali smo Te, ko so drugi z zasmehom imenovali srbsko ime,

Čakali smo Te, ko si na čelu pobedonosne srbske vojske stopil v Skopje, staro mesto Dušanovo,

Čakali smo Te, ko si se vračal zmagovito z Bregalnice,

Čakali smo Te, ko je stara Avstrija napovedala pogin Tvojem rodu, hiši in državi,

Čakali smo Te, ko je srbska vojska poglala napadalce preko Drine in Save,

Čakali smo Te, ko je Srbija nastopila vsled izdajstva tugepolno pot na albansko Golgoto,

Čakali smo Te, ko si stal ob Solunu zbirajoč razbite sile na nov zmagonosni pohod,

Čakali smo Te, ko smo podpisovali svojo deklaracijo odpovedovali staremu tiranu svojo suženjsko službo,

Čakali smo Te, ko je bežala razbita armada preko naših tal in se je jugoslovenska armada bližala našemu Beogradu,

Čakali smo Te, ko smo Te pozdravljali iz daljav svojega narodnega vladarja,

Pozdravljen naš princ v imenu teh pričakujočih. Mi stojimo na gorah in čakamo, dokler ne zginejo mrakovi preko jugoslovenskega solnca!

Pozdravljen od teh, ki so Ti bili zvesti od začetka!

Pozdravljen od teh, ki niso v Tvoji bližini, ker so Te čakali tako dolgo!

Pozdravljen od teh, ki so se pojavljali kakor sokoli, oznanjujoči Tvoj prihod ob časih teme!

Pozdravljen od teh, ki se potikajo po domovini zaničevani, ker niso služili tujcem!

Pozdravljen od teh, ki so čista njih srca ob spominih na preteklost!

Pozdravljen od teh, ki so pričakovali solnca od vzhoda!

Pozdravljen od teh, ki so bili Tvoja skrita armada!

Pozdravljen od teh, ki so z vero in ljubeznijo v srcu davno oznanjali Tvoj prihod!

Pozdravljen, naš princ!
Pozdravljen Ti, sokol naš!
Pozdravljen, brat!

L. Hillbert:

Oddelak za arhitekturo pri tehn. fakulteti ljublj. univerze.

Iz članka gosp. dr. Hinterlechnerja, dekana tehnične fakultete ljubljanske univerze smo izvedeli, da se namerava, menda v kratkem, osnovati oddelak za arhitekturo pri tehniški fakulteti.

Ni dvoma, da je umetniška vzgoja naših stavnih strokovnjakov neobhodno potrebna, toda jako dvomljivo je, da bi se tej potrebi vsestransko ustreglo s takim oddelkom na tehnični fakulteti. Poduk na tem oddelku bi bil dostopen skoro izključno le slušateljem stavbne stroke na tej visoki šoli, ker je umevno, da bi bili njega organizacija in duh urejeni z ozirom na popolno srednješolsko predizobrazbo slušateljev. Služil bi torej ta oddelak le ozkemu krogu gradbenih strokovnjakov, ki bodo imeli najmanj vpliva na to, kako se bo ustvarilo lice naših mest in vasi v Sloveniji. Le - ti se bodo omejili v praksi na stavbe v večjih mestih, po večini inženirskega značaja, ali pa, v kolikor bodo resnični umetniki, in v kolikor bodo imeli prilike, se uveljavljali pri monumentalnih stavbah. Toda značaj naših mest in krajev po deželi je in ostane vselej odvisen od delovanja gradbenih strokovnjakov s srednješolsko in nižjo izobrazbo, namreč absolventov višje in nižje obrtne šole.

V svoji dolgoletni praksi na Slovenskem in kot večletni predsednik izpitne komisije za zidarske mojstre sem imel priliko spoznati, da je strokovna izobrazba naraščajočih stavnih obrtnikov v splošnem zadovoljiva in celo, da vsako leto izide iz nižje obrtne šole nekaj prav inteligentnih in zmožnih strokovnjakov; toda vsem, brez izjeme, manjka umetniške vzgoje.

Posledice pa se vidi povsod, kjer se več zida: ob gorenjski železnici v Lescali, Žirovnici, Jesenicah, na Bledu, v Domžalah, v Mostah, Vodmatu in v Ljubljani sami. V najboljšem, ampak redkem slučaji so stavbe breznačajne — te vsaj ne kvarijo. Gorje pa, če je mojster ali gospodar hotel ustvariti nekaj izrazitega!

Je torej umetniška vzgoja teh stavnih obrtnikov skrajno potrebna.

Fran Govekar:

Sultanje.

(Dalje.)

Moštvo smo zaprli na samostanski vrt, častnike, med njimi več sto sinov najodličnejših rimskih rodbin, pa v refektorij. Njih blazni fanatizem se je izpremenil v jokanje in javkanje, saj so vsi pričakovali najstrašnejšo smrt. Naš poveljnik, general Buonaparte, pa je šel k njim in spremljal sem ga tudi jaz. Prizora, ki sem ga videl na svoje oči, vam ne morem popisati. Na kolena so popadali kmetje, plemiči in menihi, dvigali so sklenjene roke ter trepetaje, plakaje in ihté prosili milosti. Bilo je strašno, pretresljivo, verjemite, pa tudi ostudno. Molče jih je opazoval general Buonaparte nekaj časa, potem pa je dejal: »Svobodni ste! Vrnite se v domovino in povejte vsakomur, da smo Francozi prijatelji vseh narodov in vseh siromakov!« — In nato zopet kričanje, tuljenje, jokanje, objemanje in poljubljanje Buonapartovih nog . . . ah, bilo je grozno, pa tudi krasno!

Wenigarju je trepetalo srce in v oči so mu stopile solze, ko je poslušal besede lepega generala ter videl resne obraze častnikov plamtečih oči in polne ponosa.

»Tako se je vedla francoska armada v Romagni, kjer se je čulo poprej s sto in sto prižnic o njej, da je čreda odstojnih zverj, na-

pol tigrov, napol opic!« je trpko dostavil nekdo.

»Le eno samo besedico je izpregovoril po smešno naglo končani vojni od kardinalov zapeljani in zaslepljeni papež, ko so ga priveli pred Buonaparta,« je pravil Bernadotte. »Bil sem prisoten pri tistem sprejemu in ne pozabim ga nikdar več. Mogočni vladar vesoljne katoliške cerkve in najbogatejša država sveta je stal pred generalom francoske republike: Pij VI., častitljiv starček, visok in širokopleč, in Buonaparte, majhen in suh. Premaganec in zmagalet! Toda zmagalet je nagnil koleno pred premagancem in vprašal z najmehekšjim glasom: »Sveti oče, čemu je bilo treba vsega tega?« — In Pij VI. je odgovoril le z eno besedico, ki pa je povedala in poravnala vse: »Peccavi!« (Grešil sem!)«

Inkvizicije pa vendarle ni hotel odpraviti! Buonaparte je pri mirnovih pogajanjih v Tolentinu zahteval, naj se ta bigotstvu, vražarstvu in fanatizmu služeca naredba odpravi, toda papež jo je želel na vsak način ohraniti, češ, da ima dandanes le še veljavo policijskega tribunala ter da je vsakršen autodafé izključen,« je pripovedoval Murat. »Ne vem, kako sodite vi, prečastiti, o tej zastareli, z najkrutejšimi zločini in perversnostmi zvezani napravi? Za nas Francoze pomeni že samo ime inkvizicije razžaljenje zdrave pameti in človeške svobode ter polni vse poštene in praviloljubne duhove z ogorčenjem.«

Namesto odgovora je župnik Wenigar vstal, vzel iz male knjižnice ob steni časopis in začel čitati:

»Inkvizicija je pravednega učitelja na visoki šoli v Salamanki, Ramona de Salos, obodila na enoletno hudo ječo in na štiri leta v samostan. Pravijo, da je učil nauke, ki diše po krivi veri. (Inkvizicija, t. j. preiskovanje, je sodišče, ki ga imajo dominikanci in tudi drugi menihi v rokah, da preiskujejo, ali imajo ljudje pravo vero, in ljudi zavoljo njih vere sodijo.) Dva svetovalca sta dognala, da je bil Ramon krivično obsojen, ter sta sodbo predložila kralju. Kralj je sodbo ovrgel in izpustil Ramona iz ječe. To kaže, da morebiti te vrste duhovna gosposka in zalazovanje ljudske vere v kratkem mine. — V cesarskih deželah ni bilo nikoli take duhovne sodne gosposke, temveč škofje, duhovni in samostanci z ljubeznijo vsakogar poučujejo in ga, če je v veri kriv, brez krvave sodbe napeljejo na pravo pot. V era ne velja nič, ako je prisiljena.«

»Kako melodičen, mehak in vendar krepak je vaš jezik!« je vzkljnil Bernadotte. »Prosim, prevedite nam, prečastiti, kar ste nam čitali!«

Wenigar je prevedel besedo za besedo v italijanščino.

»Izvrstno! Prav pametno! Pa kdo je to napisal? Kakšen listič je to?« so izpraševali častniki.

»To je naš prvi slovenski časopis,« je dejal župnik, »Novice«. Ureja in piše ga slovenski pesnik in učen duhovnik, Valentin Vodnik v Ljubljani.«

»Moder mož! Vsa Laška nima takega! V era ne velja nič, ako je prisiljena!« Z ljubeznijo, a ne s krvavo sodbo se pridobivajo ljudske duše! — Tudi naše načelo je: Z ljubeznijo pridobivati, ne s silo, ker vsi narodi so si bratje, vsi so enakopravni in vsi enako hrepene po svobodi svojih duš in teles!« je vzplamtel Bernadotte. »Prosim, povejte to svojim vernikom, ki imajo v nas boljše prijatelje, nego so vam bili Nemci, ki so vas le zlorabili za politiko katastrof, krivic in reakcije!«

»Da, gospod general,« je odgovoril Wenigar, »takoj jutri opozorim v cerkvi ljudi, da se jim ni ničesar bati, ter jih pozovem, naj sporoče vsem beguncem, da se lahko mirni vrnejo nemudoma domov.«

»Da, da, storite to . . . hvaležen vam bom!« je rekel Bernadotte. »Gospoda Hueber in Šeber sta na mojo prošnjo že nabila enak pisan poziv na vrata okrožnega urada in pošte. Pa tudi jaz sem napisal tako proklamacijo. Ali kdo mi oskrbi najboljši slovenski prevod mojega francoskega besedila?«

»Kdo?« — Naš Vodnik, urednik »Novic«, kaplan pri sv. Jakobu v Ljubljani!« je odgovoril župnik.

»Zopet Vodnik? S tem možem se moram seznaniti!«

V prejšnjih časih je bilo drugače. Umetniško in strokovno izobrazbo je nadomestila tradicija. Gradivo in konstrukcije so bile skozi stoletja enake, potrebe prebivalstva so se izpreminjale prav počasi in zidar je lahko apliciral brez dolgega premišljevanja vse, kar je okoli sebe videl. Danes, pri preuknem razvoju stavbene stroke, nima zidar druge opore, kakor svojo strokovno izobrazbo. To dobi v obrtni šoli. Umetniške vzgoje pa nikjer, vsaj ne v zadostni meri.

Iz teh razlogov bi bilo bolje, da se osnuje šola za arhitekturo, kot jedro bodoče umetniške akademije, ki bi bila dostopna po organizaciji in duhu vsem, ki imajo potrebo umetniške vzgoje brez ozira na njih predizobrazbo. Ta šola bi morala sestojati vsaj iz dveh stolic: za historične sloge in za moderno arhitekturo. Prva bi služila obenem tudi nekako kot splošna šola, druga izključno kot specialna.

Znanja historičnih slogov je treba tudi takemu, ki se obrne pozneje le k moderni arhitekturi, ker brez teh predpogojev bo taval tudi rojeni umetnik, tem več pa arhitekt brez posebne umetniške nadarjenosti.

Stolci za historične sloge naj bi se tudi naložila umetniška vzgoja gradbenih strokovnjakov z srednješolsko in nižjo izobrazbo. Poduk naj bi bil integrirani del šolske izobrazbe na obrtni šoli, torej obvezen za vse slušatelje. Dolžnost profesorja bi bila, da razloži slušateljem bistvo historičnih slogov, njih zvezo z gradivom, konstrukcijo, svojedobno potrebo ljudstva in kako naj izraža arhitektura sedanje potrebe ter moderne konstrukcije, kako naj se prilagodi krajevnim razmeram in okolici. Bo treba, da se ozira na to, da bodo srednješolski strokovnjaki delovali po večini pri večjih stavbah v večjih mestih, zidarski mojstri pa na deželi. Jako koristno bo, ako profesor pri poduku opozori na slabe vzglede (imamo jih v izobilju), ako pokaže, kako bi se ta naloga umetniško bolje rešila ali ako to zahteva od svojih učencev. Kratko rečeno, njegova dolžnost bo, da vzbudi umetniški čut pri svojih učencih in da jim pokaže pravo pot.

Ta naloga bi bila prej hivaložna, kakor težavna. Poznam ukažljivost in inteligenco naraščajočih v teh krogih in vem, da bi z veseljem pozdravili možnost umetniške vzgoje. Sem prepričan, da bi marsikateri, že praktično delujoči zidarski mojster se udeležil tega pouka, ako bi bil le - ta takoj urejen, da mu ne kolidira s časom. Omenjam še, da bi bilo koristno, ozirati se pri tem

pouku tudi na tesarske in kleparske obrtnike.

Neizmerno korist take vzgoje za našo domovino, ki je ravno v začetku svojega razvoja, bo gotovo vsakdo pripoznal.

Mogoče bo kdo ugovarjal, češ, naj se skrbi za to vzgojo stavnih obrtnikov na obrtni šoli. Jako dvomim, da bi bilo mogoče doseči tam ta namen. Umetniška vzgoja ni predmet, kakor stavbna mehanika ali geometrija, ona zahteva bolj individualnega pouka, profesor mora biti ne le sam umetnik, temveč z dušo vdan svoji vzgojiteljski nalogi. Za to ne zadostuje profesor s »predpisano« kvalifikacijo, z izkazi o študiju in diplomami o izpitih. Tu najbolj bi šele dosti dober, brez ozira, ima li diplom, ali ne. Umetnik s tako kvalifikacijo se ne bo zadovoljil z nalogo srednješolskega profesorja, vezanega na predpisani učni program, ovrzanega v svojem delovanju po ozirih na druge predmete in presojanega po povprečnem uspehu svojih učencev.

Uspeh je mogoče doseči le na šoli, katere edini namen bo umetniška vzgoja.

Vem, da bi osnivanje umetniške akademije naletelo sedaj na velike finančne in organizatorične ovire, ne ugovarjam torej nameri, da naj se osnuje začasna šola za arhitekturo kot oddelek na tehnični fakulteti ljubljanske univerze, toda ne organizacija in zveza z univerzo naj bo taka, da jo bo vselej mogoče pretvoriti v jedro bodoče umetniške akademije, kateremu naj bi se priključile druge umetniške panoge: slikarstvo, kiparstvo in morda tudi umetne obrti, grafika, keramika itd.

Potreba je torej:

1. da se osnuje naenkrat obe stolici arhitekture: ena za historične sloge, obenem tudi kot splošna šola, ena pa za moderno arhitekturo.

2. Profesorji naj bodo prvovrstni umetniki, vdaní svoji vzgojiteljski nalogi, brez ozira, ali imajo fakultetno izobrazbo, ali ne.

3. Poleg poduka visokošolcev, naj se vzgajajo na tem oddelku tudi stavbni strokovnjaki s srednješolsko in nižjo izobrazbo.

4. Naj se ta oddelek smatra ne kot definitivni del tehniške fakultete, temveč kot jedro bodoče umetniške akademije, katero čim prej osnovati naj si poklicni prizadevajo.

Ne zanikam, da smatram umetniško vzgojo stavnih obrtnikov vsaj za sedaj za veliko važnejšo, kot visokošolskih strokovnjakov, in sem prepričan, da bo brez težave mogoče doseči tu jako lepih rezultatov, ako pride pravi mož na pravo mesto.

como 'A', ki so svojočasno po njej ropali, požigali in ubijali. Sedanje demarkacijske črte ni zahteval naš narod ampak gotovi nemški mogotci, a ker že obstoj, naj ostane tam kjer je, do plebiscita. Tedaj bo pa koroško ljudstvo še samo na mirnem in dostojnem način brez prelivanja krvi pokazalo, kam ga srce vleče. Bosa je trditelj celovskih mogotcev, da cona B ne more eksistirati brez cone A, ker že vsak otrok ve, da cona B spojena s cono A pod okriljem Avstrije, brez jugoslovenskega živeža tudi živeti ne bi mogla. Nasprotno je za resnica, da je vse prebivalstvo, izvenšiši one, ki pravijo iz gole nacionalne zagreženosti, da si puste raje v Avstriji drva na lastnem telesu cepiti, kakor pa v Jugoslaviji najbolje živeti, prepricano tudi v con B, da je za njih edina rešitev Jugoslavija. Odstranite celovske teroriste in cona B bo že že danes jasno in glasno povedala, da brez cone A ne more živeti toda ne pod Avstrijo ampak v Jugoslaviji. Poleg tega pa obstoji tudi v con B ogromna slovenska večina prebivalstva. Kar je tam pristno nemškega, je vse v teku let tja naseljeno. Tem naselencem sta pomagala Dunaj in Berlin, da so sčasoma prekrstili Sinkovce v Tshinkowtze, Ovčarje v Autcher-je itd. Naša je bila ta zemlja, naš je bil ta narod in naša morata tudi ostati. Popravili bomo, kar sta

umčila Dunaj in Berlin, a pri tem delu ne bomo poznali nobenih obzirov, to naj si zapomni vsakdo, pa tudi oni, ki so prišli nadzirati to naše delovanje.

Naše delovanje je pravično in vedno odprto poklicnim faktorjem; nepoklicanim pa nismo dolžni polagati računov. Ti nepoklicani so Nemci, katerim ne bomo nikdar pozabili izplačati računov za grozodejstva, ki so jih vganjali nad nami pred vojno in med vojno. Najmanjše si bomo pa od njih pustili sedaj kaj dopasti. One, ki se bodo s temi našimi sovražniki pajdašili, bomo pa tudi smatrali za naše sovražnike. Za eventuelne posledice ne prevzamemo odgovornosti. Koroški rojaki, čakajo nas morda še mala iznenadenja, toda to bodo le zadnji poskusi klike v Celovcu, ki stoji še danes na čelu onih, ki so pred dobrim letom pri nas plenili in vganjali razna zverinstva. Mi se ne bojimo, ker za nami stoji ves jugoslovenski narod. Naj strašilo, naj vpljejo in laželo; mi se jih ne bojimo. Mi hočemo naprej proti svojem cilju: Gosposvetskem polju, ki je bilo naša last in mora ostati naša last. Ni več daleč dan, ko bomo zopet po naši šegi vstolili tam svojega vladarja, do tedaj pa mirno kri, glavo pokonci in ostro pogledimo v oči vsakega, ki bi se predrznil dvomiti o tem.

Rožan.

Seja Narodnega predstavništva.

LDU Beograd, 2. julija. 105. redni sešestanek Narodnega predstavništva je otvoril včeraj podpredsednik dr. Ribar ob 5. popoldne. Tajnik Pera Jovanović je prečital zapisnik zadnje seje, ki se je odobril brez izjembe. Poslanec Melchior Cobal (socialist) je vprašal finančnega ministra radi konfisciranja blaga, ki je bilo namenjeno Obščini za Slovenijo v Ljubljani. Finančni minister je prečital dotične akte in odgovoril, da za rešitev te stvari ni pristojno ministrstvo za finance, temveč ljubljanske oblasti. Poslanec Cobal je nadalje vprašal ministra za promet, ali mu je znano, da namerava ravnateljstvo južnih železnic v Ljubljani uvesti 24urno neopretrgano delo za nekatere kategorije svojih uslužbencev. Minister za promet dr. Korošec je odgovoril, da je že odredil, naj se zadeva prouči. Kar se tiče 24urnega delavnika pa naj se gosp. poslanec obrne na ministra za socialno politiko.

Zatem je govoril predsednik Narodne skupščine dr. Ribar nastopno: »Dolžnost mi je g. poslanci, da Vas obvestim, da sem na poziv kraljeve vlade, odnosno njenega predsednika, prisostvoval svečanemu pohodu Njeg. kralja. Visočanstva regenta prestolonaslednika Aleksandra po Hrvatski in Sloveniji, kakor tudi svečanemu sprejemu v Zagrebu in Ljubljani. Ob tej priliki sem imel čast in srečo, pokloniti se z narodnimi predstavniki iz Hrvatske in Slavonije v mestu Zagrebu, v Ljubljani pa sem imel srečo, pokloniti se s poslanci iz Slovenije Njeg. kralja. Visočanstvu prestolonasledniku regentu Aleksandru. Ne morem, da predem to prliko in da ne bi poročal Narodnemu predstavništvu o veličastnem sprejemu Njeg. kralja. Visočanstva

prestolonaslednika regenta Aleksandra na poti skozi Hrvatsko in Slovenijo, kakor tudi o svečanem sprejemu Njeg. kralja. Visočanstva v Zagrebu in Ljubljani. Naj živi Njeg. kraljevo Veličanstvo kralj Peter I. Naj živi Njeg. kralj. Visočanstvo prestolonaslednik regent Aleksander!« (Burno odobravanje in živio - kliči.)

Poslanec Jaša Prodancović (republikanec) je nato protestiral, ker se je predsednik Narodnega predstavništva odzval pozivu vlade. Ko je predsednik dr. Ribar pojasnil zadevo, se je oglašil k besedi ministrski predsednik dr. Vesnić, ki je izjavil: »Gospoda! Pot, ki jo je napravil Njeg. kralj. Visočanstvo regent prestolonaslednik Aleksander ob tej priliki v kralje naših bratov, ki so se združili z nami v državno enoto, prekaša vsa podobna potovanja, ki so se dosedaj izvedla. Vlada je smatrala, da se bi dal tej manifestaciji edinstva še jačji značaj, ako bi sodeloval tudi predsednik Narodnega predstavništva, s tem, da se pridruži članom vlade in da na istem mestu v imenu Narodnega predstavništva predstavlja manifestacijo edinstva naše države. Sodelovanje predsednika dr. Ribarja je zelo mnogo vplivalo na znano delstvo, ki je bilo edinstven triumfalni pohod od izliva do izliva Save, kateri je zelo velikega pomena za našo bodočnost in za naš notranji in zunanji položaj. Radl tega prošim Narodno predstavništvo, da odobri, ker se je predsednik Narodnega predstavništva odzval prošnji vlade.«

Zatem je sledila razdelitev Narodnega predstavništva v sekcije in konstituiranje sekcij. — Nato je predsednik dr. Ribar zaključil sejo ob pol 8. zvečer in odredil prihodnjo za danes ob 4. popoldne.

Pismo iz Prage.

26. junija.

Zasedanje poslanske zbornice je bilo na to odgodeno do 8. julija, na kar bo, kakor se misli, v treh sejah končana razprava o ratifikaciji dogovora čehoslovaške republike z avstrijsko o državnem občanstvu in ohrani narodnih manjšin. Prvo pride na vrsto odgovor na vprašanje nemškega poslanca dr. Kafke, tikajoče se odredbe o jezikovnem zakonu.

Velika usluga, katero je izkazala vladi ljudska stranka (klerikalci) pri glasovanju za novo državno posojilo, je privedla vlado do dogovorov z njenim voditeljem prof. Šramekom, ki pa še niso dali nikakega pozitivnega uspeha. Klerikalci se ne odrekajo udeležbe na vladi, hočejo pa, da bi bili respektirani kot dosežanja vlada stranka in bi jim bilo odmerjenih toliko resortov, ali nikakih portfeljev brez resorta, koliko jih jim gre po številu poslancev. Za

pozaj stavilo to, da bi se ničesar ne počelo, kar bi se utegnilo dotikati naboženjskih čustev njihovih volivcev. Pod tem pogojem treba razumeti ločitev cerkve od države, katero hočejo izvesti zlasti češki socialisti.

Ministrska kriza se vleče dalje. Končana pa ne bo tako hitro. Z demisijsko ministrom za poljedelstvo Praška, ki je vodil ta resort od prevrata 1918, ni mogla biti kriza razrešena. Praškov resort je prevzel minister Sonntag, misli pa se, da bi se ta resort prepustil klerikalcem. Nesporno je, da je bil žrtve rdeče-zelene koalicije. Odšel je iz vlade, ker ni hotel biti tako uslužen socialistom kakor so ostali agrarni ministri, zlasti Švehla. Navidezno ga je ta premagal, v resnici pa socialni demokrat, ki jim je bil že zdavnaj nevišč. Ali z njegovim porazom se ne bodo mogli socialni demokratje okoristiti za dolgo, kajti

proti Švehli raste odpor v njegovi lastni stranki in Prašek najbrže ne bo miroval. In tako se je situacija še bolj zatemnila nego razjasnila.

Nemci prenašajo svojo skrajno predrznost tudi preko parlamenta. Dokazujejo to nemiri in provokacije, uprizorjeni po njih posebno v moravskih mestih, ki so dosegli svoj vrhunec v Iglatvi in streljanju in krvavem klanju. Zato porabljajo slavnosti o Kresu. Tako so v Znojmu na slavnosti ponoči ob pevanju vsenemških in monarhičnih pesni prisegli udanost Nemčiji in pogin češki republiki. V Iglatvi so se končale slavnosti krvavo. Bilo je težko ranjenih 8 čeških voljakov in 2 ustreljena. To je razburilo potrepljivo naše ljudstvo, ki je drugi dan na Zaborih v Iglatvi burno protestiralo proti nemškemu divljanju in se dalo le težko pomiriti. Napetost je tam velika. Vlada je poslala v Iglatvo posebno preiskovalno komisijo, v kateri je tudi nekaj senatorjev.

Pri imenovanju novega deželnega odbora na Češkem je uveljavila zopet socialistično agrarna koalicija svojo moč. Po vladnem ključu so razdeljena mesta: na 4 socialne demokrate, ki imajo tudi predsednika, 2 češka socialisti, 3 agrarce, ki imajo podpredsednika, 1 klerikalca in 1 nar. demokrata. Narodni demokratji se godi krivica, kajti na dva člana njihova odpade 125.000 glasov, na tri agrarce pa samo 80.000 glasov.

J. K. S.

Telefonska in brzojavna poročila.

ČEŠKOSLOVAŠKO ODLIKOVANJE NAŠIH MINISTROV.

LDU Ljubljana, 2. julija. Generalni konzulat čehoslovaške republike v Ljubljani je prejel danes od ministrstva za zunanje zadeve v Pragi nastopno brzojavko: »Danes popoldne je izročil predsednik republike osebo na slavnostnem načinu ministroma Pribičeviču in Ninčiču za zasluge najvišje odlikovanje čehoslovaške republike, namreč čehoslovaški vojni križ. Slavnostnemu dekoriranju so prisostvovali vsi delegati Jugoslavije, tukajšnja velika jugoslovenska kolonija in mnogo pozvanih gostov. Predsednik republike se je prisrčno zahvalil za tako obilen obisk jugoslovenskih gostov, katerega se je ves narod, kakor tudi vlada, izredno razveselila. Izrazil je prepričanje, da njih prisotnost nenavadno pripomore k utrjenju priateljskih zvez obeh bratinskih narodov.«

LDU Praga, 1. julija. (ČTU.) Ko je predsednik čehoslovaške republike odlikoval jugoslovenskega ministra Pribičeviča in Ninčiča z čehoslovaškim vojnim križem, sta oba ministra poudarjala, da odlikovanje ne velja njima, temveč jugoslovenski državi. Odlikovanje sprejemata kot znak posebne ljubezni čehoslovaške države do Jugoslovenov.

NOV ITALIJANSKI PORAZ.

LDU Beograd, 2. julija. »Politika« poroča iz Aten, da so italijanske čete polkusile napasti iz Valone Alabance, ki se nahajajo na postojankah okoli Valone. Pri napadu je sodelovalo tudi italijansko brodogradništvo. Italijani pa so bili odbiti. Izgubili so 285 mrtvih, 45 ranjenih, 65 vjetnikov. Poleg tega so Albanci zaplenili 640 pušk, 4 topove in mnogo drugega gradiva.

PRODAJA VALONE?

LDU Beograd, 2. julija. »Politika« prinaša brzojavko iz Elbasana, da se albanska vlada v Tirani pogaja z Italijo radi prodaje Valone in njenega zaledja. Italijanska vlada je stavila ponudbo, da odkupi ta del Albanije in je albanska vlada načeloma pristala na to prodajo.

NEMIRI V ITALIJI.

LDU Rim, 1. julija. (DKU — Stefani) Kakor poročajo listi, je bilo pri izgredih v Anconi 24 mrtvih in

Glas iz Koroške.

Zopet se širijo glasovi, da bo demarkacijska črta med cono A in B odpravljena, kako in pod katerimi pogoji se ne sliši. Vse te vesti prihajajo iz cone B, v glavnem seveda iz Celovca. Znano je, da se gotovi nemški krogi zelo vrtijo okoli poedinih članov na novo došle antantne mislije, tem na čast prirejšajo pojedine in razne zabave in jih poskušajo pridobiti za svojo stvar. Mi korakamo po začrtani si poti proti cilju. Po prirojeni nam gostoljubnosti bomo sprejeli vsakega, ki je poslan s strani antantne, a prilizovali se ne bomo nikomur; zahtevali pa bomo, in to če bo treba tudi energično nepristransko in pravično postopanje pa bilo s strani Angležev, Francozov ali pa Italijanov. Predpravice ne potrebujemo od nobe-

ne strani, ker nam jih je že dala narava in naša zgodovina. To kar se tiče opazk gotovih nemških gospodov v Celovcu, ki si domišljajo, da imajo poedine člane antantne mislije že popolnoma na svoji strani. Kar se pa tiče odpravljenja demarkacijske črte, če je sploh kaj resnice na tem, bi se pa merodajnim faktorjem priporočilo, da naj bodo pri celi stvari zelo previdni. Naše ljudstvo je že sedaj radi teh govoric zelo razburjeno. Naj se nikdo ne poskuša igrati danes s koroškimi Slovenci, ki se že prav dobro zavedajo dejstva, da so oni lastniki te zemlje, na kateri hočejo ostati tudi absolutni gospodarji za vedno. Narod hoče imeti mir in red, ki bi pa s tistim trenutkom zginit, ko bi prišli oni nemški banditje zopet v

„Almira“ in „Ksenija“.

II.

A tudi »Ksenija« se ni tako hitro porodila. Trajalo je nad dve leti, da jo je glasbenik dovršil. Temu se ne smemo čuditi; nasprotno, čuditi se moramo le energiji in pridnosti skladateljevi. Saj je bil kot okrajni glavar zaposlen skoro ves dan v uradu; imel je družino, kateri je moral posvečati vsaj kolikor toliko svojega prostega časa, pečal se je torej z glasbo le v malih svojih prostih urah. S tega vidika tudi umejen, da je raje skušal pridobiti si ime in veljavo z jednodnežjanko, nego da bi se v teh razmerah polotil kompozicije velike opere, ki bi zahtevala najmanj 6 do 8 letnega truda in napora.

Bila sva v zelo živahni korespondenci, tudi glede teksta imel je še sem in tje kakke pomisleke, kako željo. Pozneje, čujem, je prof. Funtek prevzel nekako revizijo mojega teksta, v prvih dveh, že komponiranih tretjinah omejeno le na nekatere besedne korekture, v zadnji tretjini tu in na nekoliko prememb v dejanju in krajšav. Dasi sem takrat priznaval skladatelju, da bi lahko disponiral s

svojo idejo ter jo prepustil vsakemu v obdelavo, vendar me je to, da se moja izvedba brez moje vednosti popravlja kakor kaka šolska naloga, zelo razkačilo.

Ako danes to stvar preudarim trezno, vidi se mi skoraj, da sem bil v istem položaju kakor Izidor Khalan v prekrasni dr. Tavčarjevi »Vi-soški kroniki«. Tičal je tudi v meni duh napahe in prevzetnosti in skoraj bi rekel, da je tudi mene Bog kaznoval zato s tem, — da sem vsled vojne izgubil »Almira«. Diferenca med mano in Parmo se je kmalo povsem poravnala in še pred vpričoritvijo »Ksenije« sva se zopet povsem sprijateljila.

Da je opera v Ljubljani in Zagrebu krasno uspela, je znano. Meni je donesla v vsem celih dvanajst goldinarjev pisateljskega honorarja, nakanaznega od dramah, društva po naročilu skladateljevim. In še to malenkost so mi nekateri oponašali! Bil smo takrat pač še skromni in vajeni literarnega robstva iz samega narodnega navdušenja. Saj sem par let popreje dal dramatičnemu društvu povsem brezplačno na razpolago svoje prestave Ibsenovih del »So-

vražnik svojega ljudstva.« »Stebrni naše družbe« in »Strahovi«.

Skladatelj Parma je sedaj hotel poskusiti se v operi ter me nagovarjal, naj mu oskrbim kako primeren besedilo, — a za to nisem imel niti veselja, niti potrebne rutine. Iskal pa si je povsod, tudi potom inseratov v raznih tujih glasbenih listih besedila za opereto ali krajšo opero; tožil mi je, da so vse ponudbe take, da mu ne ugajajo ter jih ne more vporabiti. Slednjič se je odločil za nekatera. A vse poznejše njegove dramske skladbe niso niti z daleka dosegle uspeha in priljubljenosti »Ksenije«. Krivda je bila večinoma na besedilu, ki glasbenika ni moglo navdušiti ter mu ni omogočalo razvika svojih zmožnosti. In vendar je pridobil edenkrat celo Mascagnieva libretista Menascija, kateremu je kakor mi je pravil, plačal 200 gld. in zagotovil delež pri taničmah. Čujta, vi domači rodoljubi!

Da je tekst pri operi res mnogo-krat usoden za muzikalno delo, spričuje sam Mascagni. Imel je srečo, da je dobil v roke izvrsten tekst po izborni jednodnežjanki, poln življenja, poln dramatičnosti, in temu je pril-

godil svojo glasbo ter z njo dosegel svetovni uspeh. V nadaljnjih delih pa, loženih na slabotna, brezpomembna vodena besedila, se ni mogel povzpeti do kake vsaj srednje višine. Vsa ta dela so ostala brez zanimanja, brez uspeha — povsem so pozabljena; le »Cavalleria rusticana« še danes živi po vseh odrih ter še danes dosega velike uspehe.

Isto opažamo v zgodovini opere tudi drugod, n. pr. pri Weberju. Njegov »Carostelec« živi in učinkuje še danes, ker ima dramatično učinkujoč tekst, dočim se n. pr. »Oberon« in »Euryantha« kljub svojemu muzikalni lepoti ne moreta na nobenem odru vzdržati, ker je besedilo brezpomembno.

In zato, ker bi »Almira« po mojem verjetju lahko skladatelju dala dovolj prilike, da razvije vse svoje glasbene zmožnosti in poda delo, ki bi bilo na čast niemu in našemu narodu, — bi želel, da ne ostane pozabljena, da spet oživi in doseže svoj namen.

Kakor sem omenil, bile so razmere skladatelja Parme pobeje take, da ni mogel posvečevati se jedino in povsem le skladbi. Obžalujemo to dejstvo v interesu našega naroda, ki

bi sicer se mogel ponašati gotovo z mnogimi izbornimi deli, katere je tako preprečila usoda. A Parma je ostal čil in delaven; zdaj, ko nima več uradnega dela, zdaj se peča jedino s svojo ljubljeno glasbo, s kompozicijami, in dogotovil je, kakor sporoča, veliko opero »Zlatorog«. Upamo in želimo, da starost pri njem — jednako kakor pri Verdiju — ne bo zmanjšala njegove glasbene produktivne sile ter ohranila vso mladeniško čilost in živahnost, vso moško krepkost in temeljitost. Morda se domisli svoje namere, gojene že pred skoro 30 leti ter se poloti kompozicije »Almira«, kakor mi je že takrat v nekem razgovoru omenjal »Zlatoroga« kot slovenski operi primerno snov ter že takrat snoval v svojih mislih to delo. Ako pa ne on, morda ljubljaki kak drug slovenski glasbenik to osnovo. — Res da mnogi poete nekako podcenjujejo in umalovazujejo tekste — ter se nočejo pečati z njimi, vendar menim, da to naziranje ni pravo, ter da se že z ozirom na cilj, katerega se z njimi dosega ali vsaj poskuša doseči — lahko, če tudi izjemoma, lotijo tudi tega dela.

Dr. Fr. Gössl.

7 ranjenih. Med mrtvimi je 9 policijskih uradnikov.

LDU Rim, 1. julija. (DKU — Stefani) Vodstvo stavke v Rimu je sklenilo, stavko končati. Včeraj so začela vsa podjetja zopet delati.

DIPLOMATSKÉ VEZI MED NEMČIJO IN FRANCIJO.

LDU Berlin, 1. julija. (DKU. — Wolff.) Državni predsednik Ebert je danes sprejel novega francoskega poslanika Laurenta, da sprejme njegova poverljiva pisma. Poslanik je imel pri tem nagovor, v katerem je omenil: »Da se službeni odnosi med obema državama v polni meri vzpostavijo, si bom prizadeval, sodelovati pri lečenju ran, ki jih je zadala vojna in pri kar najhitrejšem gospodarskem dvigu vse Evrope. Sodeloval bom pri poštenih izvedbi mi-

rovne pogodbe, kar naj bo v bodoče skupen znak vseh sil, ki so podpisale mirovno pogodbo. Državni predsednik je poverljiva pisma sprejel in se poslaniku zahvalil za besede, ki jih je izrekel.

GRADEC NAJME POSOJILO 120 MILLIONOV.

LDU Gradec, 1. julija. (DKU.) Občinski svet je danes sklenil, da najame posojilo v znesku 120 milijonov kron. Posojilo se bo uporabilo v prvi vrsti za oskrbovanje mesta z razsvetljavo in gonilno silo.

BOLJŠEVIKI JAVLJAJO POLJSKI PORAZ.

LDU Berolin, 2. julija. (DKU.) »Vorwärts« javlja: Po neki moskovski brzojavki so rdeče čete v smeri proti Rovnu porazile Poljake in zasedle imenovano mesto.

Politične vesti.

= Dokument Koroške stranke iz leta 1914. V založbi »Domovine« je izšel I. zvezek zbirke govorov in članov, s katerimi se je ovekovečila SLS pred izbruhom svetovne vojne. »Naša dolžnost napram državi, napram celemu našemu troimenskemu narodu nam narekuje, da pokazemo tudi onim, ki naših klerikalcev do danes niso imeli prilike do dobre spoznanosti, vse njihovo dušo, kakor se nam je odprla v najstrašnejšem trenutku za naš narod. Če odrekamo tej stranki danes vsako pravico sodelovanja pri zgradbi naše mlade države, opiramo to svojo zahtevo na dokazana dejstva, ki jih nobeno zmerjanje in nobeno tajenje ne more spraviti s sveta«, tako piše brošura v svojem uvodniku. Knjižica je res pravi dokument, katerega se mora vsak zavežen klerikalec zbiti kakor hudič križa. Naj bi ne bilo nobenega naprednjaka, ki bi ne bil v posesti te velevažne brošure, ki je za vsakdanji boj s klerikalizmom neobhodno potrebna. »Dokument Koroške stranke« se nanaša na upravljanje »Domovine« v Ljubljani, Sodna ulica 6. Knjižica stane 4 K. Po pošti priporočeno 1 K 40 v več.

= O stanovanjski krizi. Gospod Gosar se je v osebi nekega nepoznanega ljubljanskega uradnika zatekel v »Jugoslavijo«. Ta ljubljanski uradnik se zaleta na župana dr. Tavčarja in misli, da je s tem zadeva rešena. Župan nasproti takim napadom ne potrebuje nikake obrambe. Ta uradnik, ki je prejkotne že mnogokrat klerikalnim vladam v čevo lezel, trdi, da brani župan milijonarje v Ljubljani. To je čisto napačno. Župan brani pravico in doktor bo še na županskem stolu, ne bo nikdar pozabil, da je glavna dolžnost zastopati vsakega, ki je pristojen v naše mesto. Sicer pa ne taj, da bi milijonarjev v Ljubljani ne bilo, upira se zgolj proti temu, da se išče milijonarjev samo v naši stranki, med tem ko se dosledno prezirajo težki milijonarji v klerikalnih vrstah. Glede tega pa je moč tudi ljubljanski uradnik s sedmimi pečati zapečatena knjiga, ker je prejkotne, sam klerikalni, mišljenja in komaj pričakuje, da bi Gosar s svojim socialnim skrbstvom zadušil vse napredno volilstvo ljubljansko. Mož ima obutek samo za muke onih družin, ki se baje klatjo po vseh vetrovih bližnje in daljne ljubljanske okolice. Prezre pa popolnoma muke, katere morajo prenašati ljubljanci. Če se ta čuden slovečljub postavlja na stališče, da bi se morale iz ljubljane umakniti vse stranke, ki tu niso nujno potrebne, je to nekaj zabrega. Če se bo Gosar še na ta stališče postavil, potem v Ljubljani sploh ne bo nobenega prvotnega ljubljancana več. Čudno bi bilo, če bi molčal župan ljubljanski, kadar se zahtevajo take krivdolenosti. Sploh pa je nepotrebnost kaj daljšega odgovarjati, ker ti ljudje nočejo pripoznati, da Gosarjevi koraki ne morejo doseči uspeha. Čisto prezre ta poštenjak, ki se klati po ljubljanski okolici, da do zime ne more nihče nove hiše zgraditi tudi če bi hotel. Prezre, da ni stavišč, prezre, če naj se zgradi naenkrat 47 novih hiš, ni zato materijala v celi Sloveniji in prezre tudi, da je stanovanjska kriza v Ljubljani provzročena predvsem valed tega, da se je ustanovilo veliko preveč novih uradov v Ljubljani in prezre, da bi skoraj odpravljeno bilo stanovanjsko vprašanje, če bi se vlada odločila za svoje urade postaviti primerno polopje, ki bi se lahko do zime postavili v tisti obliki, kakor je bilo nekdanje provizorno vladno poslopje, ki se je gradilo po potresu. Da bi pa ena stranka gradila hišo, klerikalna vlada pa roke križem držala, to bi bila velika krivica. S to krivico se ljubljanska javnost ne bo nikdar sprizajnila in naj še težko ljubljanskim uradnikom odlaga svoje plitvosti v »Jugoslavijo«. Da se od takih ljudi okusa ne bomo učili, je pa tudi gotovo!

= »Licitacija.« Kot primeren odgovor na današnji »Slovenec« notico pod tem naslovom naj služi tole razkritje »Beogradskega Dnevnika«: »Ali lahko jamčite za to, da bo večina v ustavotvorni skupščini monarhistična? Kaj bi napravili, ako bi bila večina v tej skupščini protimonarhistična? Ali hočete dovoliti, da se republikanski prepričevali svobodno širi v Srbiji in v novih krajih.« Demokrate so izjavili: 1.) da se nadejajo, da bo večina v konstituentni monarhistična, vendar pa ne morejo v tem pogledu dati nobenih garancij; 2.) da bi bilo treba uvaževati to odločitev konstituentne v vsakem slučaju, in 3.) da ni mogoče, da bi se nastopilo proti republikanemu pokretu v Srbiji in v novih krajih.

= Čudež ali tragedija. Pod tem naslovom je priobčil milanski »Secolo« članek, ki ga je napisal znani zgodovinar in sociolog Guglielmo Ferrero. Članek lepo opisuje sedanji položaj Italije. Ferrero pravi med drugim: Kaj je vzrok te strašne agonije, ki jo preživlja kraljevina Italija, nahajajoča se med življenjem in smrtjo? Zdi se mi, da je vzrok ta, ker je svetovna vojna zajela Italijo v sredi, ki je v teku časa stremela k smrti in cili. Katerima Italija ni mogla ostati zvesta, ker je stopila v to zvezo zato, da obvaruje svetovni mir in ne da s pomočjo te zveze vzplamti svetovna vojna. Varnost našega Italijanskega

silnimi sredstvi. Radikalci, ki so bili takrat v opoziciji, so sporočili tole: 1.) Da bi oni mogli dati garancije za ustvarjenje monarhistične večine v konstituenti; 2.) da so oni pripravljeni, da razpuste konstituentno, ako bi bila večina republikanska, in končno 3.) da so tudi pripravljeni, ako dobe vlado v roke, da s silo zaduše republikansko agitacijo. Sicer so radikalci izjavili, da bi bili prisiljeni, ako ostanejo v opoziciji, da se pridružijo republikancem, in da bi cela »parlamentarna zajednica« glasovala v konstituenti za republiko. Na drugi strani, tako so izjavili radikalci dalje, bi v slučaju, da bi parlamentarna zajednica došla na vlado, glasovala za monarhijo tudi Narodni klub in Koroška stranka. Skoraj na to se je izvršila sprememba vlade. Namesto Ljube Davidovića je prišel Stojan Predić. Vprašamo sedaj, kdo je liciiral in kdo še vedno licitira?

= Včerajšnji ministrski svet. Beograd, 2. julija. Včerajšnji ministrski svet se je vršil ob 10. v prostorih ministrskega predsedstva. Ministrskemu svetu so prisostvovali vsi ministri razen Pribečevića in Ninčevića, ki se mudita v Pragi, in razen Kovačevića, ki je bil odsoten v Djakovu, kjer je prisostvoval slovesnemu vstopu škofa Akşamovića. — Ministrski predsednik Vesnić je poročal o regentovem posetu v Zagrebu in Ljubljani, nato so se razpravljala zunanje-politična vprašanja in se je konstatiralo, da zastopata na konferenci v Spa našo državo dr. Trumbić in N. Pašić. Nadalje se je razpravljalo o budžetu, o zakonski predlogi volilnega reda, izvoza stare žetve, ureditve uradniških in častniških plač in o sprejetju častnikov v našo armado.

= Naš budžet. Beograd, 2. julija. V novem budžetu bi znašali redni izdatki 3.191.115.000 din., a izredni 803.241.000 dinarjev. Vse večje investicije stoji izven budžeta in se bodo tudi izven budžeta pokrile. Nepokritih bi ostalo samo 110.181.000 dinarjev.

= Tudi Trumbić izločen iz naše mirovne delegacije. Beograd, 2. julija. Kakor se zahtuje v političnih krogih, je včerajšnji ministrski svet med drugim sklenil tudi to, da ob razpustu naše mirovne delegacije, ki je v zdajnjem času obstojala itak samo še iz dr. Trumbića in Mato Boskovića, odpokliče tudi našega zunanjega ministra dr. Trumbića in da ostane v Parizu le še Mato Bosković. Kakor se zahtuje, je dr. Trumbić vsled te odredbe ministrskega sveta globoko užaljen.

= Razpust agrarnih odborov v Bački in Baranji. Beograd, 2. julija. Minister za agrarno reformo dr. H. Krizman je razpustil agrarne odbore v Bački in Baranji.

= Stavke v Splitu. Dne 2. t. m. zjutraj so stopili komunisti v splošno stavko, ki je samo delna. Trgovine so vse odprte. Od časopisov je izšel samo list »Jadranc«. Za vzrok stavke navajajo, ker so oblasti izgnale nekatere komuniste iz Splita, radi česar je vodstvo komunistične organizacije proglasilo v znak protesta splošno stavko.

= Italijanski stroški na zasedenem ozemlju. Znani socialist Treves piše v listu »Critica Sociale« o sedanji zunanji in notranji italijanski politiki. V članku navaja tudi stroške, ki so jih imeli Italijani doslej na zasedenem ozemlju. Pravi: Od premirja dalje je stala okupacija onostranskega morskega brega nad 10 milijard. Albanija nas je stala 2 milijona. Admiral Millo ima 6 milijonov mesečne apanaže za diskretne stroške. Treves zahteva sporazum z Jugoslavijo in nemudno rešitev jadranskega vprašanja. Kdor zavlačuje to vprašanje, neizmerno škodi Italiji. Treves vprašuje tudi, kako se bo pokrili deficit 7 ali 8 milijard v bilanci 1920/21. Stroški z zasedenim ozemljem so naravnost katastrofalni za Italijo. Da je te stroške sedaj razkril Treves, je najmanj vseč tržakemu »Piccolo«, ki je svoj čas trdil, da so ti stroški razmeroma prav neznatni in da niso resnični podatki, ki so bili ta čas objavljeni. »Piccolo« po svoji stari navadi ni govoril resnice.

= Čudež ali tragedija. Pod tem naslovom je priobčil milanski »Secolo« članek, ki ga je napisal znani zgodovinar in sociolog Guglielmo Ferrero. Članek lepo opisuje sedanji položaj Italije. Ferrero pravi med drugim: Kaj je vzrok te strašne agonije, ki jo preživlja kraljevina Italija, nahajajoča se med življenjem in smrtjo? Zdi se mi, da je vzrok ta, ker je svetovna vojna zajela Italijo v sredi, ki je v teku časa stremela k smrti in cili. Katerima Italija ni mogla ostati zvesta, ker je stopila v to zvezo zato, da obvaruje svetovni mir in ne da s pomočjo te zveze vzplamti svetovna vojna. Varnost našega Italijanskega

agonije obstoji v tem, ker Italija ni mogla prekrizati rok gledati svetovne vojne, od katere je bila odvisna tudi njena usoda, in ker je stopila v vojno s svojimi starimi zavezniki brez vsakega lasnega vzroka, ki bi se pretvoril v simbol za mase, ki so morale na bojišče. Vsega tega so krive vlade od 1905—1915, katerim je skoro vedno načeloval Giolitti. Toda Giolitti je danes, čeprav je šestletni ministri predsednik, začetnik v vladi. Giolitti se je varal. Njegova služba je jasna. S to službo pa je uničeno tudi celo Giolittijevo življenjsko delo. Ker je Giolitti znova vzel v svoje roke vlado in usodo Italije, zato ne vidim za Italijo druge alternative, kakor ali da doživi čudež, ali pa tragedijo.

= O pravicah Italije do velike vojne odškodnine. Je govoril v Parizu na potu v Boulogne italijanski zunanji minister conte Sforza s sotrudnikom »Pettit Journala«. Minister je rekel: Ako bi bili vi živel zadnje čase v Italiji, kjer se tri dni v tednu ne je mesa, kjer je na mesto blagostanja nastopila beda vsled trajajočega vojnega stanja, bi razumeli, da je vprašanje odškodnine, ki bo v razpravi za nas vitalnega pomena. 650.000 imamo mrtvih in vjetnikov; izmed zadnjih je okoli 50 odstotkov letličnih po raznih mestih, ker so preveč trpeli po avstrijskih zaporih. Premog je po 800 lir, 30 milijard moramo izplačevati za pokolnine in podpore ter vojne odškodnine. Gotovo, da se Italija ne kesa, da je vstopila v vojno, ali misli pa tudi, da ima pravico, ki se morajo uveljaviti. Nekateri italijanski ministri govorijo neradi o mlizeriji v Italiji, conte Sforza pa naslanja italijanske zahteve prav na mlizerijo ki vlada sedaj v Italiji. Te mlizerije je največ krivo nadaljevanje vojnega stanja. Italija naj bi se bila pošteno sporazumela z Jugoslavijo in se pošteno umaknila z zasedenega ozemlja, pa bi bilo mnogo manj pomanjkanja med italijanskim ljudstvom. Mlizerija bo tako pa še vedno večja. Imponirala pa ne bo prav nič zavezništvo pri razdelitvi odškodnine, ker je Italija svoje sedanje mlizerije največ sama kriva. Še odkrito v obraz jej utegnemo to povedati.

= Patti di Londra so Italijani že brdiko občutili v Valoni. Tako pravi socialist Treves v listu »Critica Sociale«. To so bili divji udarci, ali ne krivičniti, s strani albanskih upornikov, ki raje vržejo Italijane v morje, kakor pa da bi živeli pod italijanskim protektoratom. Sornino se je bil domislil z zavezništvo glede posesti Valone ali »pozabili« je povprašati tozadevno Albance, ki imajo vendar pravico, odločiti o svoji usodi. Treves izjavi dalje: Giolittij se nič ne mudi rešiti jadranske vprašanje. Ta odprta rana ga nič ne straši. Država nadalje okupacija, sporazumeti se z D'Annunzijem, da se nadomeste prostovoljne čete nekako z rednimi, potem pa čakati na udarec po bedrhi, iniciativno Jugoslavije, ali ni to program, vreden nacionalistične lahkornostnosti?

= Splošen shod klerikalcev češko-slovaške republike se bo vršil v Pragi v dneh 28. do 31. avgusta t. l.

= Češke šole na Dunaju zopet negotove. Češki listi poročajo, da so češke šole na Dunaju zopet negotove. Rennerjev režim gre h koncu in bliža se vlada meščanskih strank, krščanske in vseenske. Zastopniki teh dveh strank pa pravijo, da Rennerjevi dogovori za nje niso obvezni. Posebno glasni so že krščanski socialci, ki v svoji krščanski ljubezni do bližnjega odrekajo Čehom pravico do čeških šol, ki so jim bile pred kratkim dovoljene. Treba bo močnega pritiska s strani češko-slovaške vlade, da se spravi k pameti, ako bo to sploh mogoče, dunajske krščanske ljudi, ki pravijo, da je odprtitev čeških šol v mestnih šolskih poslopih zločin na nemški mladini. Z ljudmi takega nazora je težko govoriti.

= Bratislava, vrata med vzhodom in zapadom. V Bratislavi se je vršilo veliko manifestacijsko zborovanje, katerega so se udeležili industrijski, trgovski in obrtni krogi. Sprejeta je bila resolucija, ki poziva vlade vseh zaveznih držav, da bi obračale pozornost na gospodarski in prometni pomen Bratislave v srednji Evropi. Češko-slovaška vlada naj prispeva k zgradbi moderne pristanišče v Bratislavi, navtične šole in k zgradbi modernih železniških zvez. Nadalje se zahteva železniški koridorji, ki bi spajal češko-slovaško republiko in ves evropski sever z Jugoslavijo in Jadranskim morjem. Bratislava naj bo vrata med evropskim vzhodom in zapadom.

= Nov veliki proces proti 10 boljševiskim komisarjem se prične v Budimpešti 10. t. m. Poklicanih je 500 prič. Divjanje teh komisarjev svojčas med ljudstvom se jim zdaj vrača. Zlo more roditi le zlo.

= Žitna politika Francije. Finančna komisija francoske zbornice je razsodila takole: Ker znaša potreba Francije 80 milijonov metriskih stotov, žetev pa bo dala samo 68, od katerih odpade na setev 8 milijonov, primanjkuje 20 milijonov. Ako se omejijo na 80 odstotkov in se uvede količina kruha, bi se ne tratlilo s kruhom, toda za potrebo se mora uvoziti 10 milijonov; to pomeni prihranek 2 milijard na dovozu. Francija kupi 10 milijonov v tujini. Prihranek jej pride prav in bo služil tudi znižanju dragine. Da bi se pa kmetijstvo vzpodbudilo k večjemu pridelovanju žita, priporoča komisija, da naj se v letošnji zakon o cenah (100 frankov za cent) uvrsti zagotovilo, da bo prihodnje leto uvedena svobodna trgovina z žitom. Francija se tako prepričuje, da je stalno državno gospodarstvo z živili nevarljivo in da je moglo služiti le za nujno silo v času vojne.

= Francoske bojne ladje, pripravljene za odhod v Levanto. Iz Toulona poročajo, da je dobilo več bojnih ladij ukaz, da imajo biti pripravljene za odhod v Levanto.

= Belgija proti ženski volilni pravici. Zbornica je sprejela predlog, po katerem bodo volili poslance potom direkt volitve vsi oni državljani, ki so dovršili 21. leto in ki žive najmanj šest mesecev v eni občini. Predlog nekega katoliškega poslanca, da bi se dala ženskam volilna pravica, je bil z 89 proti 71 glasovom odklonjen. — Ldu.

= Volitev predsednika v Ameriki. V svoji zadnji seji je konvent demokratske stranke v San Franciscu odobril velilni program. Za predsedniško mesto v Zedinjenih državah bo nastopilo prejkone 14 kandidatov. — Ldu.

= Anglija pomnoži svoje vojaške rezerve. Po nalogu vojnega ministrstva angleškega se pomnože vojaške rezerve za 15.000 do 20.000 mož. Proglas na bive vojaške obsega poziv, naj se sami javijo za službo v rezervi. Ojačenje armade zahteva resna situacija na bližnjem in srednjem vzhodu. Tako poročajo angleški listi.

Iz naše kraljevine.

= Kongres ženskih združenj v Zagrebu. Zagreb, 1. julija. Danes se je otvoril tu kongres ženskih združenj iz cele kraljevine, katerega so se udeležile zastopnice organizacij iz vseh delov naše domovine. Kongres je otvorila ga. Kristić, predsednica bivšega srbskega saveza ženskih združenj. Za predsednicu stie bili izvoljeni ga. Kečević in ga. dr. Tavčarjeva. Kongres bo trajal tri dni in ima namen, da se ustanovi skupno združenje vseh ženskih združenj v naši kraljevini. Kot prva govornica je nastopila neka učiteljica s Koroškega, ki je izjavila, da je onemudno delu ženstva, ki biva danes v od Avstrije zasedenem ozemlju, ni mogoče vršiti svoje naloge, da pa upa, da bo i ta del prej ali slej prišel pod Jugoslavijo. Nato je govorila o ženskih razmerah v Črni gori ga. Čuković. Za njo so podale poročila ga. Uršmanović iz Sarajeva, ga. Stepanović iz Novega Sada, ga. Pavlović iz Požarevca. Veliko zanimanje je vzbudil referat neke slovenske učiteljice iz Trsta, ki je očrtala vse muke in vse trpljenje, ki ga mora prenašati slovensko ljudstvo pod tujim jarmom, obenem pa zagotovila, da narod upa, da bo tudi ta preizkušnja prešla mimo njega in da bo končno združen z veliko in svobodno Jugoslavijo. Gospa Vidović s Sušaka je podala istotako obupno sliko o trpljenju naroda na Reki in Sušaku, kjer je vse delo osredotočeno v ženskih organizacijah, ker so italijanske oblasti izgnale vse zavedne narodne može. Vsa vzgoja mladine je odvisna le od zavednega narodnega ženstva. Burno odobravanje je sledilo poročilom zastopnic iz zasedenega ozemlja. Kongres se nadaljuje jutri dopoldne.

= Ženski kongres v Zagrebu. Zagreb, 2. julija. Danes so se razprave na ženskem kongresu nadaljevale. Jutri se bo kongres zaključil.

= Naše naprave ob Donavi. Beograd, 2. julija. Ministra dr. H. Krizman in Velizar Janković sta odpotovala ob Donavi, da nadzorujeta naše vodne naprave ob Donavi, ki so vsled vojne silno trpele.

= Ustanovitev parobrodne družbe »Jugoslovenski Lloyd«. Zagreb, 2. julija. »Jadranski Merkur« poroča iz Splita, da je se tamkaj ustanovila nova parobrodna družba »Jugoslovenski Lloyd«, ki bo imela specijelno nalogo, da vzdržuje zveze z Anglijo in obrežno plovo po Dalmaciji.

= Brzojavke v Albanijo. Zagreb, 2. julija. Poštno ravateljstvo razglasa, da so dovoljene brzojavke v sledeče kraje Albanije: Valono, Janino, Kimaro, Tepelin in St. Quaranto.

= Bogoslovna fakulteta v Beogradu. Na seji akademске senata beogradskega vseučilišča je bil izvoljen prvi kolegij bogoslovne fakultete na tem vseučilišču. Za redne profesorje so izvoljeni: za zgodovino krščanske cerkve profesor Markov (Rus), za zgodovino srbske cerkve Steva Dimitrijević, bivši rektor prizrenskega bogoslovja, za pedagogiko dr. Milivoje Jovanović, načelnik ministrstva za prosveto, in za profesorja starega sv. pisma episkop Hilarijon Zrenski. S tem je bogoslovna fakulteta na beogradskega vseučilišču osnovana ter imajo novoizvoljeni profesorji nalogo, da določijo ostale osebe, ki naj bi na fakulteti sodelovale pri pouku. — Ldu.

= Inštalacija djakovskega škola. V terek je bil v Djakovu slovesno inštaliran novolnotenavni škof Anton Akşamović. Slovesnosti se je udeležil tudi ban dr. Laginja. To je drugi naslednik nepozabnega vladike Strossmayerja.

Neodrešena domovina.

= Nesramnost Italijanov. Baka, 2. julija. Kakor poročajo iz mesta Draga, so tamkaj zažgali italijanski častniki sliko našega prestolonaslednika regenta Aleksandra.

= S slovenskimi učitelji na zasedenem ozemlju, zlasti pa v Primorju, postopajo laške oblasti jako kruto. Koliko je bilo že zaprtih, interniranih, preganjanih, odpuščenih! Kdor se noče slepo pokoriti laški gospodi, že občuti njeno sovraštvo na ta ali oni način. V zadnjem času preganjajo zlasti kraške učitelje, samo za to, ker so v stiku z ljudstvom. Ako mu že ne morejo ničesar dokazati, da bi ga odstranili ali pahnili v zapor, ga pa hočejo prestaviti na drugo službeno mesto. Tako čujemo, da so nekemu učitelju na Krasu naložili, da mora iti učiteljevat v logaške hribe v neko vas, drugače so tudi hoteli spraviti nekam na Notranjsko,

pa se je odločno uprl, češ, jaz sem tukaj definitivno nastavljen in ne grem nikamor, zagrešil pa nisem ničesar. Dosedaj so ga pustili še na miru.

Preko Notranjske v Trst.

V Logatcu smo. Sredi proge pred kolodvorom stoji italijanski vojak, ki ni videti sicer preveč inteligenten, a napravljiva jako dober utis s svojim ljubeznivim smehljajem, pri katerem kaže svoje lepe velike zobe. Pobira potne liste in z izredno potrpežljivostjo razlaga vsakemu, kdor ga izprašuje, da prinese potne liste v vozove, da pokliče primke in da naj se nikar ne bojimo. Gremo v carinski urad, ista ljubeznivost in lepa manira. V srce me je zabolelo, ko sem slišala od več strani vzklíkati: Kakšna razlika v občenjuju z občinstvom tu v Logatcu in tam na Verdu! Zal, da je istina, in naše oblasti na meji bi naj posnemale v vedenju svoje laške sosede. Oblasti so lahko stroge, drže se svojih zakonov, a so vendar obenem lahko uljudne. Na Verdu pregledujejo tudi novčarke, ker hočejo vedeti, koliko našega denarja se odnaša iz države. Prav je, ali dotični uradniki naj bi pomislili, koliko kron je sedaj treba. Mene je n. pr. uradnik opomnil, da imam preveč jugoslovenskega denarja. Osemdeset kron — lepo vas prosim, saj moram vendar nazaj — sem rekla. V Logatcu ne vprašujejo po nikakem denarju, pač pa iščejo prav pridno naš jugoslovanski tobak. Ni čudo, da jim diši, saj njihov je tako slab, da se pritožujejo vsi kadilci. Začuden smo gledali tu pristnega italijanskega vojaka, ki se je preival skozi množico in govoril v slovenščini: »Prosim gospod! Prosim gospa!«

V Trstu na kolodvoru je tretje vizitiranje. Posebno če vidijo, da se kaj obotavljaš, bodisi, da se ti ne ljubi odvezovati prtljage, ali da se ti mudi, si takoj osumljen in postaviš moraš svoje kovčke pred oblastne organe in hočeš nočes — moraš odpirati.

Trst! Eden, samo eden je Trst s svojo živahnostjo, s svojim prekipenjem življenja. Večer je hladen, mahlak po vročem dnevu in po ulicah mgoli ljudi. Pred kavarnami sede živahne Tržačanke v lahkih, okusnih oblekah z lesketajočimi očmi, pripovedujejo živahno najnavadnejše, najvaskandje reči. Peljemo se s tramvajem mimo Caffè Roma, do zadnjih časov Caffè Nuova Jork. Koncert je razsvetljeno je uprav bajno in polno je občinstva notri in zunaj pri mizah, še več se jih pa izprehaja. Avtomobili drče, tramvaji zvonikoljajo, vozovi se križajo in ljudje so tako glasni. Odvadila sem se že, pozabila in sedaj se mi zdi, da sem mirno spala tritret let in se zdaj prebujala. Naglo je vozil tramvaj po dolgi poti proti Sv. Ivanu. S Prekanega hriba dol je prijeten, hladen veter, božal nas v odprtem vozu. Zatisnila sem oči, da sem samo slišala življenje krog sebe in se zamislila. Misliha sem! Videti hočem jutri pri belem dnevu, kako je v Trstu.

Drugače dne sem se prepričala, da je v Trstu vse, kakor je bilo pred našim odhodom — saj ni več nego tritret leta, odkar smo odšli, zdi se mi pa že cela večnost. Ne, nekaj je vendar novega: tlak, ki je bil v silno slabem stanju, popravljajo z uprav mrzlično naglico na vseh koncih in krajih. Težki vozovi kamenjajo iz okoliških kamenolomov škripljejo pod ogromno težo v procesiji drug za drugim. Po ulicah leži kamenje, razloženo, sami lepi, veliki pravokoti; okoličani pa udrihajo po dletu, da lete drobci na vse strani. Pravijo, da se je pričelo to ogromno delo radi velike brezposelnosti, naj bo tako ali tako: Trst bo imel zopet svoje lepe flakovane ulice.

Lansko leto so morali trgovci izločiti cene vsakemu predmetu, tudi najmanjšemu in najznejznejšemu in sicer je bilo to zapovedano pod strogo kaznijo. Resnici na ljubo se mora reči, da so oblasti bile vedno dosledne in v tem oziru pravilne. Naj je bil Italijan ali Slovan, bil je kaznovan vsakdo, ki se je pregrešil, bodisi da ni imel razstavljene cene na kakem predmetu, bodisi da je kakšno stvar prodal dražje, četudi le par centezimov. »Lavoratore« je vse take slučaje objavljali, če se ne motim pod zaglavljen: »Dobro vrgel«. Nekega dne pa se je sam iz sebe nordeval, ker so zaprli neko delavsko združeno trgovino, kjer se je prodal boljši riž za par centezimov dražje. Kaznovali so dotične trgovce s tem, da so jim za osem ali štirinajst dni zaprli trgovino in da so plačali večjo ali manjšo globo. Ko je odšel guverner Pettiti in je na njegovo mesto prišel drug guverner, ni popustil ali razveljavil ukaza prejšnje vlade. Sledi in kaznuje se slej ko prej z isto strogostjo. Ali bi ne bil to vzgled tudi za našo deželo, kjer nastopišva vlada tako rada prekljuje in odpravlja, kar je uveljavila prejšnja? In glede trgovin bi tudi ne škodilo nekoliko tržaške strogosti in nepristranosti. Potem bi se ne dogajalo, da se prodaja ena in ista stvar v eni prodajalni za polovico dražje nego v drugi.

Sicer je v Trstu vsega v izobilju; glede živeža pravijo, da trpi radi Trsta mati Italija, ki neguje in razvaja to svoje odrešeno dete, ki je pa strašno razposajeno in neubogljivo in dela svoji skrbni materi mnogo skrbi in težav. Bati se je, da bo delal Trst svoji odrešiteljici čim dalje več preglavio; saj so Tržačani zelo nezadovoljni ljudje.

Dasi ni razmeroma predrago življenje in si Tržačani služijo obilo ltr, vendar so štrajki vedno na dnevnem

redn, četudi ugodni vladna večina vsem zahtevam. Javni namoščenci, ki so strajkali o veliki noči in katerim je bila dovolila zboljšanje plač, so prevzeli svoje delo s pogojem, da bodo ba- je čez tri mesece revidirali cene. Ako poskočijo cene življenjskih potrebščin, bodo stavili i oni nove zahteve. Plače uradnikov in učiteljev so že itak visoke tako, da smo tukajšnji uradniki v primeri s tamošnjimi pravi reveži vsaj sedaj, ko je lira toliko več vredna nego naša krona. Kar stane tam lito, stane tu 6, 7 in še več kron, a naše uradniške plače ne znašajo niti trikrat toliko kron, kolikor dolir. Sicer smo v Jugoslaviji videli, da višanje plač ni nobenega pomena, kajti s povišanjem teh poskočijo takoj cene vsemu; tu, kjer bi moralo biti blagostanje doma, tu naj bi cene res padle, da bi ne bilo onega večnega skakanja v pla- šah in v cenah, ki ne koristi nikomur in škoduje vsem.

M. B.

Narodno gospodarstvo.

— ng. Beogradska borza je do- slej le efektivna borza. Na borzi se je dosedaj tržilo le z novci, devizami in vrednostnimi papirji. Vodstvo borze je sklenilo, da se razširi delokrog borze na trgovanje z razno robo. S pripravljanimi deli so pričeli. Borza postane blagovna in efektivna. Tržilo se bo s pridelki domačega izvora, pred vsem z živilji.

— ng. Kompenzačne kupčije za- sebnih strank z inozemstvom niso dovoljene. Minister financ je odločil, da se zavrnejo vse prošnje, katere so bile izročene zaradi izdaje dovo- ljenja za kompenzacijske kupčije.

— ng. Narodna banka kraljev- stva SHS je s 1. julijem prevzela fi- lialke bivše avstro - ogrske banke.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3. julija 1920.

— Zopet gosarjla! Po mestu se pripoveduje, da je pri poverjeniku dr. Gosarju nekdo interveniral v imenu društva hišnih posestnikov, da naj bi se ne preganjalo trgovcev na tak neusmiljen način, kakor se jih sedaj preganja. Naš dobri poverjenik pa je hladnokrvno odgovoril: »Najraje bi videl, da bi iz Ljubljane izginili vsi advokati in vsi trgovci!« — Kar se tiče advokatov, se z dr. Gosarjem nečemo pripraviti; prepri- rali bi se le takrat, če je imel dr. Gosar v mislih morda le napredne advokate, ker je mogoče, da bi mož svojim somišljenikom-advokatom te konkurenčne rad odstranil. Če pa misli iztebiti advokate brez vsake izjeme, torej tudi klerikalne, naj mu Bog podeli svoj blagoslov! — Ali nekaj drugega je, kar se tiče trgov- stva. Ljubljana brez trgovstva bi čez noč postala raztrgana kmečka vas, v kateri bi vsi poginjali od la- kote, in to ne samo revni sloji, tem- več še celo poverjenik za socialno skrb! Mož s takimi nazori čisto go- tovo spada na svoje sedanje mesto: vse advokate pobiti, vse trgovce zaklati, kar pa še ostane naprednja- kov, jih pa obesti, — to so v resnici moderni nazori, ki dičijo dr. Gosar- ja, ki hoče, kakor vse kaže, postati poverjenik za »socialno smrt!«

— Poglavitje o pavlem perju je klerikalni gospodi skrajno neprijet- no. Zato se ga ne upajo načeti, ker se zavedajo, da bi jih vsaka debata o tem vprašanju pokazala v vsej njih- ovi naloži. Pokazalo bi se npr., da se je sprejemnih slavnosti udeležilo sa- mo 350 Orlov in Orlic, 150 oseb na- raščaja ter par sto članov dveh treh klerikalnih društev, dočim je bilo ne- klerikalnih udeležencev nad 20.000. In da je na prstih ene roke mogoče vse tiste klerikalne pristaje, ki so aktivno sodelovali pri pripravi za sprejem regenta Aleksandra. Da bi se to nepobito dokazalo ne samo vsej javnosti, marveč pred vsem Beogradu, tega se klerikalci boje, ker bi bilo potem konec njihovi slavi in bi se nič več ne mogli linšati s tu- jim perjem. Zato tako lepo molče in si ne upajo niti črtniti besedice o tem, kdo je bil tisti, ki je do zadnjega pripravil vse, da je bil sprejem pre- stolaslednika regenta Aleksandra v Ljubljani in povsod drugod v Slo- veniji tako slaven, kakor ni nihče pričakoval, najmanj pa sedanja kle- rikalna vlada. Ali naj objavimo ime- na? Lahko poslužimo ž njimi!

— Italijanski lunaki. O kresu je bilo. Po vrhovih naših gora so gore- li močinski kresovi in njih žar je bil videti daleč preko demarkacijske čr- te. Italijanski vojaki, nahajajoči se na straži ob demarkacijski liniji, so strahom opazovali te kresove zlasti oni v triglavskem pogorju. Prepriča- ni so bili, da ne pomenjajo kresovi ničesar drugega kakor pohod jugo- slovenskih čet v zasedeno ozemlje. Navdala jih je groza in strah. Kakor zajci so jeli bežati ostavivši na svojih postojankah vse, česar niso nujno potrebovali. V Triglavskem pogor- ju so pustili vse šotore in stekli. In

Za Slovenijo prihajata v poštev Ljubljani in Maribor. Vodstvo ljub- ljanske filialke naše emisijske banke je poverjeno dosedanjemu ravnatelju gospodu Gregoriču, vodstvo filialke v Mariboru je pa poverjeno gosp. Skušku, ki je doslej služboval pri filijali Avstro - Ogrske banke v Ljubljani. Avstro - ogrska banka je imela mnogo dobrega uradništva. Nekaj starega uradništva je sprejela nova uprava. Precej uradnikov pa je odšlo v druge službe. Ker je želeli, da ima najvažnejši denarni zavod dobro vpeljeno uradništvo, je ta iz- stop obžalovati.

Zdravstvo.

— Slovensko zdravniško društvo je na svojem zadnjem mesečnem sestanku sklenilo povišati (enako zboru liječnika v Zagrebu) honorar za zdravniška spričevala zavarovalnicam za življenje in proti nezgodam. Od 1. julija 1920 nadalje velja: 1.) enoten honorar 80 K — za vsako spričevalo v svrhu življen- skih zavarovanj — ne glede na višino zavarovalne svote; 2.) obiski na domu zavarovanca se honorirajo posebej po običajnem tarifu; 3.) navadno spričevalo hišnega zdravnika stane 30 K; 4.) zavarovalnicam proti nezgodam se računa za početno in sklepno spričevalo 40 K. — Vsi kolegi se opozarjajo na ta novi cenik, ki je obvezen za vse člane Slov. zdravniškega društva.

— Zdravstveno stanje mestne ob- čine ljubljanske od 20. do 26. junija t. l.: novorojencev 27, umrlih oseb 28, od umrlih je domačinov 12, tujecev 16. Za grizo sta umrla 2 (1 tujeec), za jetiko 8 (4 tujece), vsled mrtvoda 1, za pljučni- co 1, za različnimi boleznimi 15. Za in- fekcijskimi boleznimi so obolieli: za osepnicami 2 (1 tujeec), za ošpicami 1, za škrlatno 1 (tujeec), za grizo 3.

dni so naši turisti prinesli iz Bovške- ga snežišča onkraj Triglavja dva ita- lijanska šotorja, ki so jih strahopet- ni Lahi ostavili na svojih postojan- kah. Dasi so se Italijani že lahko pre- pričali, da je bil njih strah votel, se še dosedaj niso vrnili na svoja mesta.

— V komisijo za upravo imovi- ne bivše vojvodine Kranjske so ime- novani kot prisodniki Ivan Stanov- nik, posestnik v Horjulu, Ivan Ogrin, stavbenik, Josip Breznik, profesor, Ivan Kocijan, uradnik okrajne bolni- ške blagajne, vsi trije v Ljubljani.

— Dragocen književni dar je naklonil naši univerzi Nikolaj baron Gager, graščak na Mokricah, s tem, da je podaril zbirko starih zemljevidov univerzitetnemu geo- grafskemu seminarju. V naših starih gradovih se nahajajo še druge bo- gate knjižnice, ki niso dostopne na- šim znanstvenikom in tudi ne učeči se mladini. Upamo, da najde plemen- it čim barona Gagerne mnogo po- snemovalcev.

— Nove carinarnice. Na novo so se ustanovile tele carinarnice: glavna carinarnica drugega razreda v Celju, sporedna v Gornjem Cmu- reku, sporedna v Gorenji vasi, spo- redna v Zireh, sporedna v Železni- kih in tile carinski oddelki: V Teznu kot oddelek mariborske carinarnice, v Logatcu kot oddelek borovniške carinarnice in na Jesenicah kot od- delek carinarnice v Bohinjski Bi- strici.

— Zapostavljanje poštnih od- pravnikov. Pišejo nam: Poštni od- pravniki in odpravnice so prave pa- rije med javnim uradništvom. Pre- zira in omalovažuje se jih dosledno, zistematično in vse prošnje za zboljšanje njih šramotno nizkih me- sečnih prejemkov — 500 do 550 K so dosedaj naletele na le gluha uše- sa. Zveza poštnih organizacij je me- seca maja t. l. z okoliščino zatrdila, da se poštnim odpravnikom dose- danji prejemki še tekomo meseca maja zvišajo za 120 odst. od 1. de- cembra 1919 nadalje, toda sedaj imamo konec junija in o kakih tože- denih odredbi ni ne duha ne sluha. Kje tiči vzrok? Saj vendar niso poštni odpravniki zakrivilji, ako se je poštni promet vsled visokega po- draženja poštnih pristojbin znatno zmanjšal.

— Služba božja v slovenskem jeziku se vrši v nedeljo ob 8. zjutraj v tukajšnji evangelijski cerkvi na Gosposvetski cesti. Vstop vsako- mur prost.

— Cerkvena slavnost v Trno- vem. V nedeljo so praznovali v Trnovem praznik farnege patrona sv. Janeza Krstnika. Keč ima mest- na občina ljubljanska patronat nad trnovsko faro in je bil gosp. župan radi priloga regenta zadržan, je pri cerkveni slavnosti zastopal mestno občino magistratni nadsvetnik gosp. Ivan Lauter z magistratnim komi- sarjem gosp. dr. Ivanom Letnarjem.

— Provizijonisti direktije rudni- kov donavke narodnovalne družbe v

Pečuhu, ki bivaljo v Sloveniji, naj sporoče poverjenstvu za socialno skrb v Ljubljani svoj naslov, naved- bo številke odloka, s katerim jim je bila provizija priznana. Zaeno naj pošljejo naravnost navedeni direk- ciji uradno potrdilo, do so še živi. — Poverjenstvo za socialno skrb.

— Obrtniki na Koroško! Dne 18. julija 1920 se vrši zaželjeni izlet v Borovlje. Obrtnik na plan, pokaži državi, da si važen činitelj in da se zavedaš trenutka plebiscita. S trud- nimi, žuljavimi rokami, a z vedro, velevažnega pomena se zavedajočo slovensko dušo hiti pomagat ter na- vduševat koroške obrtnike. Vsa po- jasnila glede izleta daje načelnik obrtne zveze za Slovenijo Engelbert Franchetti, Dunajska cesta 20.

— Za Koroško mladino ob pril- ki cvetličnega dne je daroval g. I. Gorec 35 litrov bencina v vrednosti 1800 K. Gospodu daritelju se v ime- nu koroške mladine za njegov veli- kodušni dar najtopleje zahvaljujemo. Nadalje so darovali za Koroško. G. Karel Cimperšek, Sevnica ob Savi 100 K, mesto venca umrlemu g. so- nemu nadsvetniku Alojzu Seliškariju in 715 K nabrali znanici in prijatelji iz Sevnice mesto venca na grob pokoj- nega Al. Seliškarija in 120 K darovala g. dr. Frid. Lukan in sodni svetnik Anton Mladič vsak a 60 K, mesto venca na grob prijatelju Seliškariju, skupaj 935. Za njih velikodušni dar se najtopleje zahvaljujemo. Posne- majte! Nadalnje prispevke v prid cvetličnega dne za Koroško naj pošiljajo na naslov Konrad Likozar, Mestna hranilnica, Ljubljana.

— Zapostavljeni Prekmurci. V tork je prihajalo iz Prekmurja in Ljutomerške okolice v Maribor okrog 300 jahačev v narodnih nošah na krasnih domačih konjih, da bi se udeležili sprejema prestolasledni- ka regenta Aleksandra. Toda jezde- ci niso smeli v mesto, ker so jih usta- villi v Leitersbergu, češ da njihova udeležba pri sprejemnih slavnostih ni na programu, in da v zadnjem tren- utku ne kaže spreminjati razvrstit- ve korporacij, kakor je bilo to dolo- čeno v programu. Jezdci, ki so pri- šli iz oddaljenega Ljutomera in še oddaljenega Prekmurja, so morali ostati zunaj Maribora, ne da bi se jim dala prilika videti svojega vladarja. Ne vemo, kdo je zakrivil to budalost in nerodnost, eno pa je gotovo, da bi kazalo dotičnemu birokratu pošteno naviti ušesa.

— Mariborski Nemci pri regen- tu. Kakor poroča »Mariborski Dela- vec«, se je došla pokloniti regentu tu- di posebna deputacija mariborskih Nemcev. V deputaciji so bili dr. Schmiderer, Pfirmer in Dadieu. De- putacija je nagovorila regenta nem- ški, na kar jih je regent vprašal, ako ne znajo slovenski. Ko so gospodje odgovorili, da ne znajo slovenski, jih je regent vljudno odsvolil z kratkim stavkom: »Ich danke schön!«

— Iz Kočevja nam pišejo: Ko- čevje je zapustil te dni gosp. Alojzij Armelini, finančne straže nadkomis- rar. Vtrajal je v Kočevju celih 15 let ter ostal tudi v najtežjih časih odkrit narodnjak in dober Jugoslo- ven tudi za časa vojne, ko je pripa- dal tistemu nezlomljivemu idealne- mu krogu kočevskih Slovencev, ki so neomahljivo verovali v zmago entente ter vstajenje Jugosloven- stva. Vrlemu možu, prijetnemu dru- žabniku ter nad vse vestnemu urad-niku mnogo sreče na njegovem no- vem, zopet odgovornosti polnem mestu na Jesenicah!

— Iz Ihanu poročajo, da so tamkaj odkrili star rimski grob. Iz- kopaj ga je Ivan Hribar iz Ihanu št. 51. V grobu so se nahajali lončki s pepelom in mali drobci kosti. Žal, da se niso mogli ohraniti lončki cel, ker so bili že razpokani, samo eden je cel. Najbolj je zanimiva svetilka, žgana iz ilovice, ki ima na spodnji strani utisnjenih šest velikih latin- skih črk in sicer: A T I M E R. — Ogleda si jo lahko vsakdo, hrani jo Ivan Hribar.

— Zdravstveno stanje dr. Suš- nika se je, kakor nam poročajo iz Maribora, nevarno poslabšalo. Izka- zalo se je, da je lobanja prebita in da so poškodovani tudi možgani. Kakor se zatruje, izključujejo zdravniki vsako možnost okrevanja. Računati je torej treba že v kratkem s kata- strofo.

— Državna posredovalnica za delo. Dela iščejo: pisarniške moči (116), trgov. sotrudniki in sotrudni- ce (112), dninarji in dninarice, čip- karice, sluzkinje, kuharice, slugi, vratarji, kovači, ključavničarji, slammikarice, peki, mlinarji, mesar- ji, žičarji. — V delo se sprejmejo: sluzkinje, kuharice, poljski delavci in delavke, dekle, hlapci, gozdni de- lavci, zidarji, mizarji, vajenci razne stroke, dninarji in dninarice, ple- tarji itd.

— Otvoritev telefonske govorilnice na Bledu. Pri poštnem uradu Bled 1, se je otvorila dne 24. junija 1920 telefo- nska centrala s javno govorilnico za kra-

jevnj in medkrajevni telefonski promet.

— Popravek. Ob sprevedu je sku- pina Slov. plan. društva izročila N. V. regentu, ko se je vozil mimo planinske tribune, krasen šopek planinskih cvetk z napisom »Slov. planin. društvo svo- jemu vladarju!«

— Danes, v nedeljo, vsi v Kamnik na veliki pevski in glasbeni koncert. Za razna okrepčila je preskrbljeno.

— Restavracija pri Lozaru, Sv. Jakoba trg. Jutri, v nedeljo, dne 4. julija koncert, otvoritev vrta. Solidna in točna postrežba. Vstopnina prosta. K obilni udeležbi vabi Justi Počenal.

— Vrtni koncert danes, v nedeljo, dne 4. t. m., in vsako nedeljo pri Travn- na na Glincah. Začetek ob 4. popoldne. Začetek ob 4. popoldne. Vstopnina 2 K. Otroci prosti.

— V nedeljo, dne 4. julija vrtni koncert pri Majarončku. V slučaju slabega vremena se vrši v notranjih prostorih. Vstopnina 3 krone. Za dobra jedila in pijačo je pre- skrbljeno. K obilni udeležbi vabi gostil- ničarka.

Na napredno javnost!

Slovenska napredna omladina, ki je prepuščena sama sebi, se tem potom obrača do vseh svojih prijateljev, kate- rim je njen napredek na srcu, s proš- njo, da ji priskočijo pri obnavljanju in preureditvi knjižnice, ki je prvi pred- pogoj izpolnjenja lastne izobrazbe, z denarnimi sredstvi ali pa z darova- njem knjig na pomoč.

Apeliramo na umevanje teženj na- predne omladine, ki brez gmotnih pod- por svojih prijateljev kljub vsej ideal- nosti ne more vršiti svojih dolžnosti in se pripravljati za vzvišen poklic — vzgoje naroda.

Knjige kakor tudi denarni prispev- ki naj se blagovoljno pošiljajo na: Na- predno akademsko društvo »Jadranc, Narodni dom I.

Imena darovalcev se objavijo v vseh naprednih časopisih.

Odbor.

Vesti iz Amerike.

V. Predovič je napisal v »Glasu Naroda« svoje spomine na domovi- no. Pravi med drugim, primerjaje Italijo z Jugoslavijo: Italija je taka, kakor njen narod, izrabljena in izčr- pana, dočim je Jugoslavija podobna deviškemu premožu. Železu, bakru itd., katerega ima v izobilici. Ako ji primerjamo v trgovskem oziru, je Jugoslavija na mnogo boljšem stali- šču nego njena sosedja. Jugoslavija ima vse predpogoje, da svoj narod osreči in zadovolji. Prepričan sem, da postane Jugoslavija močna, boga- ta in napredna dežela. — Jugoslova- ni v Clevelandu se pridno brigajo za to, da dobivajo ameriške državljane- ske papirje. Letos dobi v Clevelandu državljanske pravice nad 600 Slo- vencev. — Angleško - slovenski slo- var so dobili naši Amerikanci. Se- stavil ga je dr. Kern. Tisoč komadov slovarja je bilo takoj prodanih in na- to zopet tisoč. Knjiga je bila jako po- trebna. — O križevem potu zabojev v stari domovini piše v »Am. Dom.« Fran Jakšič. To se tiče zabojev za Hrvatsko. Za časa štrajka je bilo. Iz Karlova bi bil rad šel v Ljubljano, ali po železnici ni mogel. Za avtomo- bil se je zahtevalo 4000 K, za vožnjo s starim polomljenim vozom do Me- tikle pa 1000 K. Šel je s tovarišem peš. Svoj vtisk o dehu z zaboji v sta- ri domovini izraža tako-le: »To je naš ljubi križev pot in kazen, ker smo se podali iz ljube Amerike v to deželo, da opravimo telesno delo usmiljenja.« — V Cleveland se je vrnil Leopold Pucelj, ki se je kot ju- goslovanski dobrovoljec udeležil v Evropi raznih krvavih bitk. Na boji- šču je bil izgubil svoje državljanske papirje. Duplikate mu pa niso hoteli dati, češ, da je služil v »tuji armadi«. Po posredovanju pa se je doseglo, da je dobil Pucelj zopet državljanske papirje. — V Čikagu so si Slovenci ustanovili dramatično društvo, ki obeta dobre uspehe. Pred kratkim so vpriporili dramo »Na duše«, znano delo M. Gorkega. — Hude so kazni za prestopke glede izselovanja ali prodaje opojnih pijač. V Clevelandu je bilo obsodjenih tudi več Slovencev. Ko so plačali in prestali kazen, so dobili pa še od sodišče povelje za plačilo izvanredne kazni 600 do 2000 dolarjev. Seveda so se pritožili. — Umri je v Chisholmu, Min., trgovec S. Praprotnik, doma z Ogrškega. Zavžil je bil pokvarjene olive in se zastrupil.

Dopisi.

— Regent Aleksander na Vrhanem. Z Vrhanega nam pišejo: Kakor iz škatlice, takšen je bil vrhanski trg v to- rek na ves ugodaj. Vse je bilo v sele- nju, vse v sestavi in sestavici. Niti ene hiše ni delala isjeme. Visoki mla- si s trobojnicami so posredovali visok- tega gosta še na Loidel in pred vho- dom v trg. Sredi trga je bil postavljen mogočen slavolok s odrom, na katerem so bile rasvite bele oblačne dekli- ce, ki so obelepele s svetjem N. V. re- genta Aleksandra. Za slavolokom je bil sprejemni prostor, kjer se je rasvetila bela mlačina Vrhanega, št. Jurja in Lok. Na nasprotni strani so stale raz- lične korporacije in društva s svojimi zastopniki. Na obeh straneh trga sta

sti pa je bilo zbranih več tisočev ljud- stva. Ob pol deseti uri počel prvi strel, snamenje, da so zavili avtomobili v trg. Naenkrat se pojavil pred nami prvi avtomobil, takoj za njim drugi in tu spoznamo takoj visokega gosta, »Vrha- nski Vilac« zapoje skupno s šolarji div- no »Bože pravde«, mladina pozdravlja s praporec in obešava kraljeviča s svetjem, ljudstvo vzklika živijo, da se stresa ozračje. Takoj nato pozdravi kraljeviča regent g. Košenina, za njim pa učenka Anica Šerkova, ki mu poda šopek cvetja. Kraljevič jo poljubi na čelo. Nato je prestavljal dr. Brejo pre- stolasledniku zbrane zastopnike kor- poracij in društev. Vsem je podal pri- jazno roko in se ž njimi ljubeznivo po- govarjal. Posebno so ga zanimala kul- turna društva. Občudoval je društvene razstave, zlasti ono pevskoga društva »Vrhanška Vilac. Med tem se je zbralo tudi ostalo spremstvo, ki je bilo od ljudstva viharno pozdravljeno. Visoka gospoda se je mudila med nami pribli-žno štiri ure in nato nadaljevala svojo vožnjo proti Celju. Pevsko društvo za- poje »Lepa naša domovina«, mladina in ljudstvo pa kliče: Živio Aleksander, živio naš bodoči kralj, živio osvobodit-elj! Na vse strani prijazno odzdravlja- joč, je zginil kraljevič z avtomobilom in za njim njegovo spremstvo. Ljudstvo je bilo veselo in navdušeno, da je ime- lo priliko videti prvega svojega, svo- bodnega vladarja, ki si je osvojil srca vseh. Pripomniti moramo, da je ves čas skrbelo za ureden red 20 rediteljev po- žarnih bramb Vrhanke in Prekopa.

— Iz dolenskih Toplic. Letošnje topliško življenje tukaj je še precej mrtvo. Vzrok je pred vsem deževno vreme začetkom meseca junija, regen- tov poset, ki je zadrževal osebno Ljub- ljancane v mestu in pa pomanjkanje slehernega komforta in zabave v Topli- ciah. Obstoji sicer pevsko in bralno dru- šтво tu a ne priredi ničesar gostom ko- pališča. Vožnje v bližnje kraje pa so silno drage. Sedaj se končno po dolgotrajnem čencaju — v najdražjem času — vpeljava električna razsvetljava v gradskem poslopju. A kaj pomaga napeljava električne luči, ko pa upra- va kopališča nima bencina za Diesellov motor. Navzile različnim urgenam — če so se vršile — se meročajni faktorji ne brigajo za to kopaljšče — edino na Kranjskem — prav nič, in ne poskrbe- niti potrebnega bencina za funkcijonir- janje luči. Odkar je odločil gosp. Jak- upravo, gre vse bolj rakovo pot. V Toplicah samih se gostje dolgotrajno do- smrti. Navezani so le na kopače in na romanje od gostilne do gostilne, v ka- terih je jed in pijača — navzile nekom- fortosti in nezabavnosti dolenskih Toplic — čezmerno draga. Izjemo dela s solidno postrežbo in zmernimi cenami »restavracija pod mostom« (Franc Zu- pano), kjer so res lepe, komfortne sobe, dobra in zadostna hrana ter izborna pi- jača. Raznesla se je zlobna vest, da ta restavracija ne obstoja več, kar pa ni resnica. Posetnikom Toplice jo zame- rem je priporočati. Skoda dolenskih Toplic. Treba bi jih bilo poddržati, ali pa naj jih kupi kak podjeten domačin. Ranjki Bleiweis je rekel: Vse imamo, pa ne znamo. — Je, šalibog resnica.

K. A.

Kultura.

— V Kamniku prireže pevec kamniškega okraja v nedeljo, dne 4. julija ob 4. popoldne na Pollakov (prej Kecljevi) pristavi velik kon- cert z vojaško godbo z zelo obšir- nim sporedom. Cisti dobilek je na- menjen v vojni oslepelim vojakom.

— Umetniška razstava v Jakopiče- vem paviljonu ostane le še malo dni od- prta. Naj občinstvo izrabi to kratko pri- liko.

Turistika in spori.

— »Sport«, ilustrirani sportni ted- nik izide vsled praznikov šele v pone- deljek dne 5. t. m. (II. številka).

— Nogometna tekma. V nedeljo 4. t. m. se vrši na prostoru S. K. »Ilirije« ob pol 19. (pol 7.) nogometna tekma med S. K. »Hermes« in S. K. »Sparta« pri vsakem vremenu. Tekma obeta biti zelo interesantna, ker ima »Hermes« razmeroma najmočnejše moštvo izmed novoustanovljenih klubov in ker na- stopi »Sparta« temu primerno v deloma spreminjeni formi. Cene znizane.

Pasji kontumac.

Tuj, srednje velik pes, dolga, sivo- rjavje dlake, belih nog, okoli vratu in po gobcu belo lisast, je v Ljubljani ogri- šal več oseb (prejkonje tudi več psov) in je bil od varnostne straže ustreljen. Pri sekaciji se je dognalo, da je bil pes stekel.

Da se zabrani razširjenje stekle- ne, ukazuje mestni magistrat na podla- gi § 2. 41. in 42. zakona o živalskih kužnih boleznih, do preklica sledeče:

1.) v področju mestne občine Ljub- ljane morajo biti vsi psi nepranehona- na verigi ali pa morajo imeti nagob- čnike, ki zabranjujejo grizenje.

2.) Psi, ki se jih saloti prste brez nagobčnika, je takoj pobiti; proti po- sestnikom takih psov se boče uvedlo kazensko postopanje.

3.) Vsakdo mora svojega psa, če pride v dotik s steklim ali stekline sumljivim psi, ali če sapači na njem smake stekline, oddati konjaču v poboj ali ga pa tako savoravati, da ni neva- ren za okolico. Tudi mora služaj takoj namerzati mestnemu magistratu.

4.) Prestopki tega razpisa, ki sto- pi takoj v veljavo, se bodo kaznovali po kazenskih predpih prej navedenih makna.

Poljska orijentacija.

(Dopis).

Giblj se. Giblje se tudi na Poljskem. Interes, ki ga kažemo v Jugoslaviji za poljske stvari, budi odzive. Tako je z ozirom na letošnji Poljski Akademiji v Ljubljani g. Dr. T. Lub, v varšavskem »Przeglądu Wieszczonem« (št. 123) napisal članek: »Poljska o slovenskem gibanju« in tu čitamo med drugim:

»Slovensko gibanje eksistira od časa velikomoravske države in se vje nepretrgoma skozi zgodovino Slovanstva. Vseslovensko misel so nekoč zastopali poljski kralji Boleslav Hrabri, Boleslav Smeli in Jagelonci... Peter Veliki je na svojo zastavo del geslo panslavizma in je, spočivši veliko idejo, rabil kot orožje za svoje cilje. Od takrat so manjši slovanski narodi šli za Rusijo (dasi se je v Rusiji Slovanstvo zamenjavalo z rusizmom). Edini, ki bi mogli konkurirati v vodstvu slovenskega gibanja, Poljaki, moralno močni, kulturno visoko stoječi, so bili razbiti, zasluženi. Svetovna vojna je vse preukrnila... Rusija je utonila v anarhiji in neredu ter je za dolgo časa eliminirana od svojega prejšnjega vodilnega stališča sredi Slovanov. Nastale so slovenske države, Jugoslovani so še mladi. Poljska pa je silna, velika, kulturno razvita, v svojem delu odkrita in iskrena, a ne sme sedaj pozabiti, da realizira prizadevanja nekdanjih Poljakov za ustvaritev močne slovenske rodline. Če se sedaj ne potrudimo za to, in ne storimo svoje dolžnosti poje slovensko gibanje mimo nas, da postane kakor pred vojno, orožje proti nam. Tega ne smemo pripustiti. S tem je dokaj korigirano mnenje, ki je pri nas jako razširjeno, češ Poljaki niso bili nikoli Slovani. Poljaki so — Zidje se s polji. Krivjo ne mešajo — izmed vseh Slovanov prav za prav najčistejši Slovani, so najčistejši obranili v sebi slovensko raso, ker so sprejeli v sebe najmanj tujih elementov. Pa tudi slovenski težnji kaže poljska zgodovina prav mnogo; samo da so pri nas te stvari neznane. Mi presojamo vse to preveč po zgodovini zadnjih sto let, ko je največ Poljakov bilo pod carsko Rusijo in je seveda čisto bilo čutiti nasprotje med rusko in poljsko mislijo; mi smo uvaževali le rusko misel zato se nam Poljaki niso zdeli — Slovani, a oni so se nam sedajom faktično odzujili. Zda se svet obrača; uvažujemo poleg Rusov tudi Poljake; uverjeni smo, da se nam bodo tudi Poljaki zopet približali. Kaj bo z Rusijo kot državo, ne vemo; kaj je s Poljsko, to vemo. (Ta dopis smo dobili od ugledne strani. Priobčujemo ga, ne da bi se v posamnostih strinjali z njim. — Uredništvo.)

Gospodarske vesti.

Gospodarski svet.

O Gospodarskem svetu, ki je ustanovljen po sklepu ministrskega sveta z dne 29. aprila 1920 za našo kraljevino, smo že povedali svoje mišljenje v »Slovenskem Narodu«. Naprava ima izrazito birokratičen značaj in je faktično organ trgovinskega ministrstva. Trgovinski minister more sestavljati Gospodarski svet po svoji volji. Naprava nima potrebne samostojnosti. Gospodarski krogi ne bodo mogli priti do veljave. Zanimivo je mnenje, ki ga o tej stvari podaja »Trgovinski Glasnik« v Beogradu. »Naloga in sestava Gospodarskega sveta je le kopija onega »Privrednega Saveta«, ki je obstajal za Srbijo pred vojno. Le svetovalec organ ministra za trgovino je. Minister ni vezan na njegove sklepe, marveč more po svoji volji odločiti in predlagati Narodnemu predstavništvu zakonske načrte, ne da bi vprašal Gospodarski svet. Njegova sestava nam kaže, da imajo povodom reševanja posameznih vprašanj glavno besedo visoki činovniki poletnih ministrstev, kateri tvorijo večino proti zastopnikom gospodarskih krogov. Ta svet je le specialna birokratska ustanova, katere bi lahko sprejela vsak predlog ministra, ako bi le — ta želel imeti pritrdilno mišljenje sveta. Da je bil ta privredni svet ustanovljen pred 3 ali 4 meseci, bi bil, ker je sestavljen poveli iz birokratov, pač tudi odobrili projekt za osnove Središnje zadruge, čeprav bi bili gospodarski zastopniki proti taki napravi. Birokrati bi bili za tako ustanovo navzlic nasprotju 90 odstotkov prebivalstva. Gospodarski svet v taki sestavi in z edino nalogo, da bodi svetodajalen organ ministra trgovine, ne more vršiti one funkcije, kakor želi celotnemu Gospodarski svet. Nekd napredek pač pomenja za našo državo, vendar ž njim ne moremo biti zadovoljni najširši krogi Gospodarskega sveta. Gospodarski svet naše ujedinjene države, kateremu bo v bližnji bodočnosti rešiti veliko število težkih gospodarskih in finančnih vprašanj, mora imeti širšo nalogo, a po svoji sestavi mora biti tak, da bo res izraz gospodarskih krogov naše države in da bo zalajčeno pravilno reševanje gospodarskih vprašanj. — Nas vesele, da smo v bistvu glede ustanovitve Gospodarskega sveta istega mnenja, kakor srbijanski gospodarski krogi.

— g. Češki glas za popolno priznanje vojnih posojil. V »Moravskih orlikah« se zavzema češki notar Kaspar Zemene iz Trebiča za popolno priznanje vojnih posojil. V članku povzda, da so ljudje podpisali vojna posojila niti vsled navdušenja za vojno, niti vsled ljubaznosti do domovine, temveč za to, ker so se jim vojna posojila naravnost vsilila. Dalje se vojnna posojila od bank, od narodnih voditeljev, v listih in v spisih priporočala kot izvrstne in popolnoma sigurne naložbe. Po-

sojila so se podpisovala tudi vsled tega, ker so se obljubljale dobre obresti in ker so podpisovalci upravičeno upali, da bodo imeli prednost pri likvidaciji demobilizacijskega blaga. Članek konča: Če država vojnih posojil sploh ne bode priznala ali če jih bode priznala samo deloma, bi bila večina teh podpisovalcev uničena. Državni kredit bi v tem slučaju gotovo trpel in škoda, ki bi vsled tega državo zadela, bi bila večja, kakor skupna svota vojnih posojil, ki jih bi morala prevzeti. Članek je mnenja, da bi državi koristilo, če bi ta posojila popolnoma priznala in prevzela, znižala pa bi lahko obresti na 4% in izdala namesto vojnih posojil nove državne obveznice z daljšo vračilno dobo.

— g. Železniški konsumi. Poselni odposlanci ministrstva za promet met so obiskali prejšnji teden vse železniške konsumne zadruge v kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, razen skladišč in razpošilnice perutnine v Sarajevu. Odposlanci so ugotovili, da železniška konsuma zadruga v Beogradu sploh nima najpotrebnejših živil, kakor moka in masti, med tem, ko zadruge v Sarajevu, Osijeku in Zagrebu nimajo teh živil v zadostni meri. Moka se v vseh skladiščih prodaja kg po 15 K. Železniško oseboje prenaša le težko to ceno, tako da se je poslednje dni dostikrat dogodilo, da so morali nižji uslužbenici in delavci že prevzeti moko, daš jim je bila nujno potrebna, vrtniti z motivacijo, da jo ne morejo plačati s svojimi dohodki. Da železniške zadruge ne odgovarjajo svojemu namenu, je glavni vzrok v tem, ker ne razpolagajo z velikim prometnim kapitalom, ki bi odgovarjal tržnim cenam živil, in verjetno je, da se morajo vzroki iskati tudi v tem, da mnoge uprave ne odgovarjajo največjim svojim nalogom. Zaradi tega je ministrstvo za promet odredilo, da na eni strani postavi vse železniške zadruge pod državno upravo in nadzorstvo, na drugi strani pa, da se v dobro ustanovljenim zadrugam, ki naj skrbijo za prekrbo 200.000 ljudi, dovolijo brezobrestno posojila, ki se bo vračevalo, ko nastane normalne razmere, naknadno v mesečnih obrokih, ki bodo enaki za vse železniške osebe, pod pogojem, da to odplačevanje ne bo na škodo nekaterih železniških konsumnih zadrug. Ker je moka najpotrebnejša hrana, ki ima danes še vsled raznih vplivov visoko ceno, ki jo železniško oseboje je težko prenaša, in ker ni pričakovati, da bi te cene v doglednem času padle, je bilo ministrstvo za promet primorano odrediti, da bodo njeni organi še leos nakupovali živila in po potrebi izdajali konsumnim zadrugam. Razume se samoposebi, da to ne bo

ostalo brez vpliva na tržne cene. Ministrstvo bo nabavljalo za železniško oseboje ne samo hrano, temveč tudi obleko, obutev, kurjavo in petrolej. Vse te korake podzame ministrstvo za promet, da zboljša gospodarsko stanje železniškega oseboja, čegar večina je kmetijskega rodu, in da tako izbiže edino sredstvo nekaterim agitatorjem pri zasledovanju svojih ciljev. — Ministrstvo za promet: Dr. Ant. Korošec.

— g. Kdo je izvažal cement v Italijo? Zastopnik cementarne v Mariji Gradcu pri Laškem, g. odvetnik dr. Fran Roš, nam piše: V št. 127 vašega cenj. lista je gosp. dr. Ivan Tavčar na uvodnem mestu izjavil, da so se, menda mestna občina, obrnili do neke cementarne, ki leži nekje pri Laškem, a dobili odgovor, da cementa za nje ni, ker je že oddan v Italijo in sicer na podlagi izvoznice, ki so jih Lahi drago plačali v Beogradu. Ker blizu Laškega razen v Zidanem mostu ni druge cementarne, kakor ona v Mariji Gradcu pod firmo »Avac«, ki je last g. Antona pl. Avanzinija, bi morda kdo domneval da je cementarna pošiljala kdaj kak cement v Italijo. V istini ni cementarna »Avac« izvažala še prav nobenega cementa preko meje, zlasti ne v Italijo ter tudi ni z nobeno pogodbo k temu obvezana. »Avac« je vsem povpraševalcem odgovorila, da je pripravljena k dobavi cementa, kolikor ga ima v zalogi in kolikor ga proizvaža. Vljudo se vam zahvaljujemo za sprejem tega pojasnila.

— g. Sveder za kamnolome in pile. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani razpolaga čez večjo množino starih pil kakor tudi jeklenih svedrov za kamnolome, in klavide. Cena 6 do 8 K za kg. Interesenti — obrtniki naj se takoj obrnejo na ta urad.

— Razdelitev dobička pri eksportnem blagu. Včeraj je bilo javljeno iz Beograda, da se je pečal ministrski svet z izvozno trgovino. Prav je tako. Izvozna trgovina sloni na napačnih temeljih. Pri uvozu so previsoke carine za potrebščine, ki so nam vsak dan potrebne. Pri izvozu je krivo, da se pobira izvozna carina v tujih denarjih in da se mora prodajati za zdrave valute. Ves izobraženi svet se nam čudi, zakaj uničujemo vrednost svojega lastnega denarja. V tem pogledu je res treba korektur. Izvoz so imeli pri nas najprvo v rokah slaboglasni izvozniki, potem je izvažala centralna uprava. Nato so osnovali Središnje zadruge v ta namen, da bo imela v rokah ves eksport najvažnejših živinskih predmetov. Ko so se cene začele malo majati v državi, je prišla vlada na

pomoč krvosom. Dovolila je velike množine živine in žita za izvoz. S tem je ponudba doma padla. Cene so se obdržale. Dovoljena eksportna množina bo seveda vrgla. Središnji zadrugi takoj velike dobičke. Glede razdelitve teh dobičkov, ki nastanejo na stroške domačega konsumenta, so se v Beogradu dogovarjali. Dati hočejo dosežene dobičke poljedelcem, ki so trpeli škodo v vojski. To nam ne ugaja. Prvič naši kmetje ne bodo nič dobili tudi, če ostane pri tem. Drugič je pa stvar taka, da je edino pravično dobičke od eksporta porabiti v ta namen, da se omogoči doma zmagljive in srojemljive cene. Interes države zahteva, da se zagotove domačim konsumom pravične cene.

— g. Kakšne neposredne davke imamo in kako jih plačujemo? Zveza delavskih zadrug v Mariboru je izdala brošuro pod tem naslovom, spisano od strokovnjaka. Knjižica bo prav dobro služila vsem slojem občinstva in podjetjem. Dobiva se v knjigarnah ali naravnost pri Zvezi delavskih zadrug v Mariboru, Ljudski dom, ter stane 5 K, po pošti 5 K 30 v.

— g. Izvoz. Ministrstvo za trgovino in industrijo poroča: Začasni finančni komite ministrstva je sklenil, da se zniža izvozna carina za sveže zgodnje sadje na 2 din., prepove izvoz hrastovih dog in dovolji izvoz hmelja, pri čemer se računa dinar za dobro valuto. Dovoljen je tudi izvoz jecmena do konca junija t. l.

— g. Trgovske pogodbe z nemškimi državljanji. Oddelek za izvršitev mednarodnih pogodb poziva vse državljane, ki hočejo, da se izvrše trgovske pogodbe z nemškimi državljanji, naj prijavijo svoje zahteve do 30. t. m., ker se po tem roku prijave ne bodo več uvaževale.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: Za Jugoslovansko Matico: 130 K, nabranih ob priliki strojevodskega izpita južnoželezničarjev pod pokroviteljstvom gosp. centr. nadz. inž. Šega. Za koroško mladino daroval gosp. Karol Cimperšek, Sevnica ob Savi, 100 kron, mesto venca umrlemu gospodu sodniškemu nadsvetniku Alojziju Seliskarju v Sevnici. In Al. Zigon, sodnik, Sevnica, 715 K, nabrali znanci in prijatelji v Sevnici, mesto venca na grob pokojnega nadsvetnika Al. Seliskarja; 120 K, darovala poverjenik dr. Friderik Lukan in sodni svetnik Anton Mladič, vsak po 60 kron, mesto venca na grob prijatelju Seliskarju. — Skupaj 935 kron. Srčna hvala!

Prodaja se več stolov in omara za obleko. Skofja ul. št. 13, 3. nadst. 4776

Stanovanje in hrano pri dobri družini hčerko učenko IV. liceja (brez matere) za bodočo šolsko leto A. Klun, Ljubljana, Dalmatinska ul. 7. 4790

Trgovskega vajenca, 14 letnega z dobro obrazbo, sprejme L. Fürsager v Radovljici. Kdor želi odgovor, naj priloži znamko. 4725

Na prodaj takoj spalna oprava za eno osebo: postelja, omara, umivalnik, nočna omara, stojalo za knjige, miza, žimnica, vzmetna žimnica, 4 stoli. Naslov pove upravištvu Slovenskega Naroda. 4775

Trstije za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust Stelzer Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4256

Francosčino ali latinščino šču ali drugod izven Ljubljane bi poučeval ob počitnični profesor. Cenj. ponudbe pod: »Hugo 4750« na upravištvu Slovenskega Naroda. 4750

Stavbna parcela na zelo lepem prostoru v sredini mesta cca 500 kvadratnih metrov se prodaja. Ponudbe pod »Stavbna parcela 4770« na upravištvu Slov. Naroda. 4770

Prodaja se: 2 omari, pisalna miza, navadna miza, umivalnik, aparat za pivo, 3 veliki fotografski aparati in več tisoč starih fotografskih plošč, velikost 12 x 16 1/2, 16 x 21. Bethovenova ulica 6. od 2-4 pri hišnici. 4797

Pozor industrijalci!

Posestvo v Sloveniji z vodno močjo (20 K S) Fracsturbinno, lastno elektriko in vodozgodom, gozdom in vrtno ter dvema poslopijema se prodaja. — Naslov pove Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5. 4816

Kovač, sedlar in več dobrih blagov se išče. Plača po dogovoru. Hrana in stanovanje v hiši. Vpraša se Cesta na Kodeljevo št. 8. 4809

Kina železnato vino lekarja Piccolija v Ljubljani, Dunajska cesta, krepča malokrvne, neravne, oslabele odrasle in otroke. Naročila proti povzetju. 10800

Prodaj zaradi pomanjkanja prostora močno motorno kolo s priklopnim vozom v jako dobrem stanju. Pavlin Franc, Tovarniška ul. 191. Zelena Jama, Ljubljana. 4778

Želim kupiti pilano (žago) z 2 do 3 (Gatter), ki je za več let dovoljno preskrbljena z mehkim lesom. Ponudbe pod »Baska 4603« na upravištvu Slovenskega Naroda. 4603

Koncipijenta sprejme dr. R. Pipuš,

odvetnik v Mariboru.

Drva in oglje

se dostavlja na dom najceneje Srebotnjak, Kolodvorska ul. 31. Istotam se kupi večja partija oglja za izvoz. 4797

Zaloga pohištva in tapetirskih delavnic

Brata Sever.

Ljubljana, Gosposvetska c. (Kotlize) priporoča vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah. Vabimo na ogled!

L. Mikuš Ljubljana, Mestni trg št. 15. priporoča svojo zalogo dežnikov in solčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Klavirje

planine in harmonije, prodaja in izposoja Alfonz Breznik, največja zaloga vseh glasbil, muzikali in strun, Ljubljana, Kongresni trg 15. 2587

Prodaja se

6 vagonov prvovrstnega apna in 150 kg maka. Natančnejša poiznaila daje Anončni zavod DRAGO BESELJAK, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 4783

STAMPILJE iz kavčuka Ciril Sitar LUBLJANA Sv. Petra cesta 13.

Vsakovrstne slamnike,

rarične torbice, predpražnike, slamnate šolne in druge ple-tarske izdelke priporoča po primerni ceni g. trgovcem Franjo CERAR, tovarna slamnikov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani. 1772

Nudim vsakovrstne živilne potrebščine Gjorgje Grujić Beograd, Miletina ul. 15.

Izborna vlečano

pivo v steklenicah

razpošilja v vsaki množini Mavrilij Mayr ml. v Kranju.

Stenice

in njihova zalega poginejo, ako upotrebuje

MORTIN

steklenica K 12 — pri zavodu M. Janker, Zagreb, Petrinjska ulica 3. III. 3815

ORODJE (ALAT)

priporoča Odon Koutny

Ljubljana, Kolodvorska 37. Telefon št. 460.

OGLJE in DRVA

se kupijo.

Ponudbe na Anončno ekspedicojo, Al. Matelič, Ljubljana. 4762

KLINGERIT

arbest, armature, tehnične potrebščine vedno v zalogi

ODON KOUTNY

Ljubljana, Kolodvorska ul. 37. Telefon št. 460.

Lasne mrežice

najceneje naravnost od Ivana Marout, Zaleo, Slovenija.

Preparacija ženskih las, izdelovalnica lasnih mrežic. Najmanjša oddaja 6 lincatov.

Mestni stavbnik

Ivan Bricelj

stavbno podjetje, tehnična pisarna. Ljubljana, Slomškova ulica št. 19, nasproti mest. elektrarne, se priporoča za vsa stavbna dela, napravo načrtov in proračunov. Delo solidno, cene zmerno in najboljše kvalificirani delavci.

Naznanilo

P. n. občinstvu ter mojim cenjenim odjemalcem v vednost, da bo moja trgovina d. l. julija do 1. avgusta t. l. vsled dopusta osobju zaprta.

Ant. Krisper, Ljubljana, Mestni trg št. 26.

!CENE DOLI!

Sandale vsi za kron 30.— do 50.— znitano. Razprodaja H. Seljak Ljubljana.

Obl. konces. informačni zavod

„Drago Beseljak“

Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cene zmerne

Drva

trda kupi vsako množino Alojzij Plaustainer, St. Jurij ob juž. žel.

Svedske žigice

uz najnižju cijenju na veliko i malo, najbrža dobava, prodaje: »Sava« d. d. za uvoz i izvoz, Zagreb, Paromlinska cesta kbr. 1 4748

:Kuč:

zdravniško priporočeno vino v steklenicah se zopet dobiva »pri Dalmatincu« v Sodeli ulici št. 4. 4743

Slamnike in klobuke

vseh vrst sprejema v popravilo Franjo CERAR, tovarna slamnikov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

V Ljubljani se sprejema pri trdki Kovacovi in Toršanj, v Prešernovi ulici št. 5, kjer so na razpolago tudi najnovejši vzorci. 1771

Prvovrstno štakaturno

dobavlja takoj v vsaki množini dokler v zalogi najceneje trvdka Jos. Pub. Ljubljana, Graška ul. 22.

Kdor enkrat naroči, kupi večkrat ker se prepriča, da dobi najboljšo blago.

Erjavec & Turk

trgovina z železnino pri »Zlati lopati« preje Hammerschmidt, Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7, nasproti Križanske cerkve. 4049

Stavbeno podjetje

Ing. Jos. DedeK Kranj, Slovenija

Izvršuje: Betonske in železobetonske stavbo Zgradbe za izrabo vodnih moči

Elektrarne Mestne zgradbe Jezove Obrežna zavarovanja Moderne industrijske naprave Kanalizacije Vodojeme Visoke stavbe vseh vrst Poljedelska poslopja Gostne stavbe

ter ima na razpolago veliko množino okroglega železa za železobetonske zgradbe.

Brošura

„Pod novim orlom“

je izšla v ponatisu. — Dobi se v »Narodni knjigarni« v Ljubljani, Prešernova ulica 7. Cena s poštnino K 18.—. — Naročila se rešujejo le proti pošiljlatvi zneska vnaprej ali po povzetju.

Brzjavni: Eskompta.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Int. telefonšt. 461.

LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

DENARNE VLOGE. — NAKUP IN PRODAJA: EFEKTOV, DEVIZ, VALUT. — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR. — AKREDITIVI. — BORZA.

Poslovodja lesne stroke, izurjen na večji žagi kot vodja, v zaračunanju delavskih plač kakor tudi v ku-
bičnih računih, želi vsled prodaje obrata premeniti svojo službo. Ponudbe na Anonimo ekspedicijsko Al. Matelje, Ljubljana. 4763

Milo Zlatorog

je najboljši in najcenejši. Dobiva se povsod.
Izdeluje kristalno sodo, sveče in toaletno milo. Prva mariborska tovarna mila, Maribor. 4823

Zanesljivo reprezentacijsko osebje,

ki obvlada slovenski, hrvaški in nemški jezik popolnoma v pisavi in govoru, sprejme takoj večje industrijsko podjetje v Sloveniji. Ponudbe z natančno označbo dosedanjega delovanja in zahteve na uprav. Slovenskega Naroda pod „Reprezentanca 4835“.

Priložnostni nakup.

Vsled opustitve prvovrstne modne trgovine se za primerno ceno prodajo ostali predmeti, velika ogledala, izložbena oprava, dekoracijski predmeti, voščne figure s premikajočimi udi v izvirni velikosti itd. ter moderna popelna oprava za trgovino. — Naslov pove Anonimni zavod Drago Be-seljak, Ljubljana, Gankarjevo nabrežje št. 5. 4567

Prostovoljna javna dražba

se bo vršila v torek, 6. julija 1920 od 9. dop. dalje v gostilni „Reininghaus“ v Sp. Šiški poleg Keršiča, Frankopanska ulica in se bo prodajalo:

2 spalnici, ena svetla ena temna (novi) z marmornatimi ploščami; ogledali, kredenca za jedilno sobo, miza in stoli, krasen klavir, stojče toaletno ogledalo, 2 puški (Scheibengewehr), nova stenska ura, 2 moški žepni uri (ena zlata, ena Schaffhausen), skrovo novo moško kolo kopalna banja, nekaj avtomobilskih koles z bobrom in nožnikom (Pusspeiz) ter različne druge stvari. 4812

Haka gamaše
so najcenejše in najboljšje. Lastni izdelki, velika zaloga v trgovini
Hinko Seljak, Ljubljana.

Tovarna Barva vsakovrstno - -
Jos. Reich Kemično čisti obleke.
Ljubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika ovrtnike, zape-
Podružnica: Selenburgova ul. 3 stnice in srajce.

Podružnice
Maribor Novomesto Kočevje
Gospiska ul. 38. Glavni trg šte. 39.

ŽENSKO ZDRAVILIŠČE
TOPLICE DOBRNA PRI CELJU.

poprej NEUHAUS bei CILLI.
Nadomestuje v polnem obsegu Františkove lazne (Franzensbad). Izredni uspehi pri ženskih in živčnih boleznih, boleznih srca, ledi, slabokrvnosti, revmatizmu, protinu in vseh pojavih oslabelosti. Termalne naravne oglikove kopeli, termalna pitna voda. Železnati vrelci, masaže, električne, solne in zračne kopeli ter kopeli v vročem zraku. Krasen park. — Smrekovi gozdovi. — Divni izleti. Nikdar megleno! — Vojaška zdraviliška godba. — Sezija: maj-oktober. Prospekti zastoj pri upravi kopalništva.

Naznanilo in priporočilo.

Naznanjam vsem cenj. odjemalcem, da sem svoj obrat t. j. izdelovanje sadnih sokov, kakor tudi sadnih aromatičnih izvlečkov premestil iz Slomškove ulice 27 v neposredno v bližini ležečo Metelkovo ul. (poprej zaloga menzakega piva). Vseled znatno povečanih prostorov in drugih obratnih naprav mi bo omogočeno, v kolikor dopušta to nabava surovin, postreči cenj. odjemalcem s še popolnejšimi proizvodi. Priporočajo se nadaljnji naklonjenosti beležim z odličnim spoštovanjem

Srečko Potnik,
tovarna sadnih sokov, esenc in ekstraktov v Ljubljani, Metelkova ul.
Priroden malinov sirup se zopet dobi.

„BALKAN“
Trgovska špedicijska in komisijska delniška družba. — Brzjavni naslov: „Balkansped“
LJUBLJANA, MARIBOR, TRST, WIEN.
Spedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zatarinjanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patentiranimi vozovi na vse strani. Skladišče spojeno s troma južne železnice. — L. ljubljansko javno skladišče.
Spedicija-Import-Eksport-Komisija.

Izplačila v Avstriji, nakup terjatev v Avstriji, nakup vseh valut preskrbi po najkulantnejših pogojih Bankhaus STÜLLER & Co., Graz, Raubergasse 20. Brzjavni: Bankkompanie. Telefon št. 1196.

Lesna trgovina!

Vešči trgovci, strogo zaupljivi, z obsežnimi trgovskimi zvezami, bi prevzeli skladišče v Trstu ali pa pri deželni meji kakor družabniki ali zastopniki. — Ponudbe na naslov: Casella postale 98 (centro) Trieste. 4810

Bielo bačko vino

puno okusnije i tečnije od banatskoga prodaje se na vagone uz vrlo povoljne cene kao i od 50 lit. dalje, te razna hrvaška, moslavačka i dalmatinska vina, Poslovica Jurišić ul. 10. Telefon 20-16. — Podrum Nikolić ul. 12. Telefon 10-76.

Andrija Golubić, Zagreb, trgovina vina na veliko.
Zastupnik za Sloveniju Ivan Koželj, Ljubljana, Tržaška cesta br. 27.

Splošno mizarstvo.

Naznanjam,
da sem prenesel svojo mizarstvo obrt z
Gospodarske ceste št. 10 v Hrenovo ulico št. 8,
preje A. Petrin.
in se priporočam še za nadalje.
Luka Ahačič.

Naznanilo.

Večja pošiljatev prvovrstnih
PFÄFF šivalnih strojev
za šivilje, krojače in čevljarje dospe v kratkem v Ljubljano.
Za cenjena naročila se priporoča

IGN. VOK, specialna trgovina s šivalnimi stroji, kolesi ter v to stroko spadajočimi deli,
Ljubljana, Sodna ulica šte. 7.

Hipotečni
zavod Mestne
hranilnice
v Mariboru.
Telef. int. 3. Rezerve 1.500.000 K.

dovoljuje posojila po 4 1/2%, izdaja 4 1/2% zastavnice, ki uživajo sirovinno varnost, ter se lahko uporabljajo za plodonošno naložbo kapitalov občin, cerkev, ustanov, sirotinskega denarja itd. Denar je najvarnejše naložen, ako si kupite zastavnice hipoteknega zavoda v Mariboru, ki se visoko obrestujejo in za katere jamčijo pupilarnovarno vknjižena posojila. Ker se izda samo omejeno število 4 1/2% nih zastavnic, si jih je treba pravočasno zasigurati. Zavod stoji pod stalno državno kontrolo in je edini zavod te vrste v Jugoslaviji

Cene so padle! Kje? Samo v veletrgovini
Alojz Dularja

popreje Oskar Feitler v Slovenjemgradu. — Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem izdatno znižal cene pri vsej zalogi kakor pri: manufakturi, špeceriji in železnici. Predajam koruzno moko po 6 — K, koruzni zdrob po 6-50 K. Dobi se tudi sladkor in rogaška slatina v poljubni množini. — Za obilen obisk se priporočam z odličnim spoštovanjem ALOJZ DULAR.

Pridite vsi in prepričajte se!

Čevlji, gamaše, sandale

Velika izbira. — Zmerna cena.
Prodaja trgovcem na debelo

Erković i drug

Ljubljana, Stritarjeva ul. 7. Zagreb, Mesniška ul. 5. Beograd, Sarajevska ul. 8.

Zdravilno kopališče Gleichenberg.

Zdravljenje od maja do septembra.
Prebivalno dovoljenje od občine Kurort Gleichenberg proti vposlatvi 30 K in uradnozdravniškemu spričevalu.

Prva jugoslov. tovarna za usnje in čevlje

na Bregu pri Ptujju sprejme več usnjarjev in drugih delavcev, : dalje učenk in učencev :
v novootvorjeni obrat za izdelovanje gamaš in torbic.
Prijava naj se pošljejo na tovarno.

- Transmisije -

gonila, vretena, okrogla ležišča, kovine, kroglasta ležišča, les, pločevina, liti koluti, štedilne peči Nikolo, vse točno dobavno. a) tvornice strojev, b) fužine HANS WOTTE, Wien X. Fernkorngasse 56 T 52288 b III. Arenberggring 11 T 11861.

Tvrđka J. BLAS

trgovina s čevlji
je prenela svojo trgovino

z Miklošičeve ceste št. 16 na vogal
Starega trga in Pod Trančo št. 2
(bivša trgovina s klobuki g. J. Soklič.)

Do popolne ureditve novih prostorov ostane trgovina za-
prta, svoječasa otvoritev se bode objavila. Proseč nadaljnje naklo-
njenosti beležim z odličnim spoštovanjem

J. BLAS.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica 30.000.000 — kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond 20.000.000 — kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptujju.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut
in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE

Najnovejša poročila.

VAŽEN SKLEP MINISTRskega SVETA.

Beograd, 2. julija. Na včerajšnji seji je sklenil ministrski svet, da pokrajinske vlade nimajo pravice izdajati naredb, ki gredo preko okvira obstoječih zakonov. Za naredb, ki menjajo ali ukinjajo obstoječe zakone je potrebno, ako jih hočejo izdati posamezne pokrajinske vlade, v vsakem slučaju posebno pooblastilo ministrskega sveta. S tem svojim sklepom hoče vlada napraviti konec zakonodavni anarhiji, ki je zavladala v državi. (S tem je napravljen tudi konec praktikam stanovanjske komisije in poverjenstva za socialno skrbstvo! Uredništvo.)

SEJA NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

LDU Beograd, 2. julija. 106. redni sestanek Narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Ribar ob 5. popoldne. Tajnik Vujinovič je prečital nato zapisnik prejšnje seje, ki se je odobril brez izpremembe. Med interpelacijami je bila vložena tudi interpelacija posl. Blankinija na ministrskega predsednika radi notranjega in zunanega položaja, v kolikor se tiče naših odnosov napram Italiji. Zatem je prešla zbornica na dnevni red: Nadaljevanje debate o volilnem redu. V razpravi je bil člen 15, ki govori o tem, kateri uradniki imajo volilno pravico, in o tem, ali morajo pustiti službo, če kandidirajo. V podrobni debati so govorili posl. Miladin Stesanič, Jaša Prodanovič, prof. Masič, Mihajlo Ilić, Aleksa Žunovič in prof. Voglar. Večina govornikov je predlagala, naj se sprejme člen 15, kakršen se predlaga. Izjavili so, da je položaj uradnikov inkompatibilen s položajem poslancev. Prof. Masič in Voglar sta zastopala nasprotno stališče. Minister za pravosodje se je zavzemal za sodnike, češ

da morejo biti voljeni v okrajih, v katerih ne služujejo. Minister za konstitucijo St. Protić je opozarjal, naj bi se delo hitreje vršilo, kakaj, če se bo tako zavladovalo kakor sedaj, ne bomo dobili volilnega zakona. Prosi skupščino, naj sprejme člen 15. neizpremenjen, ker ni naloga Narodnega predstavništva, da ustvari nekaj, kakor so to predlagali predgovorniki, ker se imajo ta vprašanja rešiti pri razpravi o ustavi. Po osebnem pojasnilu med posl. Pašičem in ministrom Protićem je došlo do glasovanja o členu 15, ki je bil sprejet z besedilom odbora. Zatem je predsednik zaključil sejo in določil prihodnjo za jutri ob 4. popoldne z istim dnevnim redom.

VIDOVANSKA AKADEMIJA V PRAGI.

LDU Praga, 1. julija. Včeraj se je vršila v Zofinski dvorani Vidovanska akademija v spomin kosovskih junakov in sarajevskih atentatorjev. Akademijo je otvoril predsednik društva »Jugoslavija« Ferdo Kozak, ki se je spominjal Vidovega dne in poudarjal, da bo jugoslovenska mladina posvečala vse svoje sile za procvit teško preiskuzenega naroda. O pomenu Vidovega dne in pa Sarajevskega dne 1. 1914 je obširno govoril Bogoljub Konstantinovič. Nato je navzoče sokolstvo izvajalo proste vaje br. Hofmana in Vidmarja, nastopil je gledališki umetnik Voja Jovanovič, koncem akademije pa so vsi navzoči stajali zapeli »Bože pravde«. Zvečer se je vršil v »Obecnem domu« spominski večer na Vidov dan, katerega se je udeležil jugoslovanski poslanik v Pragi Hribar in mnogo čeških in jugoslovenskih odličnikov. Sodelovali so najboljši češki umetniki.

MASARYKOV POT V RIM.

LDU Praga, 2. julija. (ČTU) Predsednik republike Masaryk se je

povodom sokolskega zleta izrazil proti italijanski delegaciji, da pride letos na Capri in da poseti pri tej priliki tudi Rim.

POROKA MASARYKOVE HČERKE.

LDU Praga, 2. julija. (ČTU) Hči predsednika Masaryka dr. Alice Masaryk se jutri poroči s sinom bivšega predsednika praške trgovske zbornice dr. ing. Leonom Bondijem.

Sokolstvo.

— Sokolstvo izročilo častno plaketo prezidentu Masaryku. V ponedeljek je izročilo Sokolstvo prezidentu Masaryku častno plaketo. Nagovoril ga je starosta Č. O. S. dr. Schreiner ter mu dal veliko častno plaketo kot dar Sokolstva, na prsi pa mu je pripel malo plaketo. Načelnik francoskih telovadcev Cazelet mu je izročil kolajno francoskih telovadcev, zastopniki Jugoslavije in ukrajinskega Sokola pa so ob tej priliki zagotavljali prezidenta prijateljstva svojih narodov do češko-slovaške republike.

— Sokol Polje priredi v nedeljo 4. julija svoj prvo javno telovadbo po šmesečnem telovadnem delovanju. Nastop se vrši na prostoru vevške papirnice v Vevčah (tik telovadnice). Po nastopu velika vrtna prireditev istotam v gozdu. Začetek ob pol 16. Vabijo se vsa bratska društva in občinstvo, da se tega našega prvega nastopa po možnosti udeležijo v čim največjem številu. — 4. julija vsi na Vevčah! Do svidenja v nedeljo 4. julija na Vevčah! Bratski zdravje!

— Sokol I. vabi svoje brate, da se udeležijo javne telovadbe v Vevčah. Zbirališče ob 2. pred gar. bolnico. k

— Tridesetletnica zagorskega Sokola. 3. in 4. t. m. slavi Sokol v Zagorju 30letnico svojega obstanka in 10letnico obstoja Sokolskega doma. Med ustanovitve je bil tudi župnik Anton Berce. Z ustanovitvijo Sokola se je prebujalo narodno življenje po vsej zagorski dolini, ki se je polna bogatih zakladov nahajala v trdnem gospodarskem in političnem spanju pod tiranijo nemškega kapitala. Sokolstvo je povzročilo gneti in duševni razmah zagorskega delavstva. Naše narodno občinstvo naj po-

hiti v Zagorje, da izkaže svoje simpatije temu veleazluženemu narodnemu društvu ob njegovem jubileju.

— Sokol II. priredi 22. avgusta t. l. javno telovadbo, na kar bratska društva in občinstvo že sedaj opozarjamo. k

— I. pokrajinski zlet Sokolskega Saveza SHS. se vrši dne 29. avgusta 1920 v Mariboru. Bratje, sestre! Samo 2 meseca sta nam še na razpolago. Podvzajte se, da se temeljito pripravite za nastop, ki mora biti časten za sokolsko ime! Učite se vztrajno predpisane proste vaje! Vsak gib mora biti dovršen! Ne odlašajte s pripravo na poslednje dni! Ali že mislite na zletne fonde? Bratska društva so dolžna javiti najkasneje do 20. julija svojim župnam število udeležencev na zletu in sicer naj navedejo, koliko bo: 1. udeležencev v kroju; 2. a) telovadcev za Hofmanove in b) za Vidmarjeve proste vaje; 3. a) članice za češke proste in koliko za b) Vidmarjeve proste vaje. Društva, ki pošljejo v Maribor tudi naraščaj, javijo še vrhu tega število: 4. moškega naraščaja za vaje z dolgi palicami, 5. ženskega naraščaja za vaje s cvetnimi loki. Društva! Ne javljajte naravnost Sok. Savezu. Teh prijav se ne bo upoštevalo; javljajte zato vse svojim župam, od kojih dobite tudi ostale informacije. Zupe upošlejo Sok. Savezu v Ljubljani najkasneje do 31. junija skupne seznane, vsebujejo prijave vseh včlanjenih društev. — 50% popust na železnice je zagotovljen. Sokolski Savez SHS.

Društvene vesti in prireditve.

— Koncert združenih pevcev v korist vojakom slepcem v nedeljo dne 4. t. m. v Kamniku na Gor. bo izredno zanimiv. Sodelovalo bo okrog 300 pevcev in pevka ter godba dravske divizije. Razven teh se je prijavilo tudi mnogo pevcev iz Ljubljane in drugih krajev. Srečolov vsebuje krasne dobrote. k

— Koncert priredi na korist »Učiteljskemu konviktu« in »Dijaški kuhinji« v Kranju učitelstvo kranjskega okraja s prijaznim sodelovanjem pevkega zbora »Narodne čitalnice« v Kranju v Škofji Loki v nedeljo dne 4. julija ob 4. popoldne v dvorani »Izobraževalnega društva«. Predprodaja

vstopnic v trgovini g. Raf. Thalerja in pred koncertom pri blagajni.

— Važen sestanek trafikantov se vrši v torek dne 6. julija t. l. ob 7. zvečer v gostilni pri Zlati ribi, Stritarjeva ulica 7.

— Udruženje gledaliških igralcev SHS. Opozarjamo vse člane, ki se udeležijo glavne skupščine v Zagrebu dne 6., 7. in 8. julija t. l., da odpotujemo iz Ljubljane v ponedeljek 5. t. m. ob 4. jutraj z vlakom št. 38b Udeleženci naj se zberejo točno ob 3.45 jutraj pred južnim kolodvorom. Po končani skupščini odidemo iz Zagreba dne 9. t. m. ob 5. jutraj z vlakom 507a. Opozarjamo vse udeležence-člane, da imajo samo s temi vlaki prosto vožnjo.

— Narodno slavlje pevskega društva »Slavec« bo v nedeljo 11. julija popoldne v hotelu »Tivoli«. Od 5. do 6. ure promenadni koncert, izvaja orkester vojaške godbe pod vodstvom g. dr. Čerina; od 6. do 7. vrtni koncert, pri katerem sodeluje moški in mešan zbor »Slavec« ter vojaški orkester; od 7. ure nadalje ljudska veselica z narodnim kolom na prostem in drugim zabavnim sporedom. Pridite v čimvečjem številu in narodnih nošah. Za postrežbo bo najboljše skrbjeno. (k)

Aprovizacija.

— Moka. Brezplačna razdelitev moka revnejšim slojem je končana, razdeljene je bilo preko dva vagona. Revnejši sloji s črko »A« utegujejo dobiti v prihodnjih dneh brezplačno nekaj kaše, zdroba ali ješprenčka, kar se bo pravčasno objavilo.

Polzvedbe.

— Ob vohodu na ljudsko veselico je bila v nedeljo popoldne izgubljena rumenkasta svilena šerpa. Najdriteljica jo blagovoli oddati v upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

— Izgubila se je na narodni veselici v Kozlerjevem vrtu zlata broška, pripadajoča narodni noši. Najdriteljica se prosi, da odda isto proti nagradi v Anončni ekspediciji Al. Matelič, Ljubljana. (4815)

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

Blagajničarka, izvežbana in zanesljiva, se sprejme takoj v večjo obrt. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 4869

Vajenca za puškarsko obrt sprejme F. K. Kaiser, puškar, Ljubljana. 4789

Kavo po 60 K za kg dokler traja najmanj eno vrečo, do 10 vreč, večje množine ceneje, oddaja Jos. Zidar, Ljubljana. 4788

Prodajo se novi visoki ženski črni čevlji iz mirnega časa, številka 39. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 4859

Otroški voziček dobro ohranjen se prodaja pri Suštarju v Zgornji Siskli št. 78. 4826

Proda se dobro vpeljana slaščičarna brez konkurence. Cena K 60.000.—. Ponudbe pod »Slaščičarna« na anončno ekspedicijo »Jadrin« Maribor. 4825

Gig, zelo dobro ohranjen, se prodaja pri Lečnikarju na Viču št. 38. 4828

Hiša v Ljubljani v sredini mesta se prodaja. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 4834

Dobre domače slivovke 10 hl, močne 35—36% ima na prodaj Alojz Pungrič, trgovec v Škocijani pri Mokronogu. 4376

Muholovnice (trakovne) in sveče ima v zalogi Ljubljanska komerc. družba, Ljubljana, Bleiweisova 18. 4668

Pisarniško uradnico, večšo stenografsko sprejme takoj dr. Viljem Krejčič, odvetnik v Ljubljani, Wolfova ul. št. 5. 4854

Kolesarji dobre prvovrstne plašče in cevi za kolesa in vse druge potrebščine najceneje pri znani trgovki Igu. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7. 4866

Daljnogled v najboljšem stanju, skoraj nov, se ceno prodaja. Več pove Peter Paulin, Spod. Šiška, Kmetiška ulica 230. 4858

Proda se generator 20 kw, stikalna deska, baterija, 150 voltov enakomerni tok. Podrobnosti pri elektrarni Škofja Loka. 4818

Proda se 3/4 gosli, moško kolo, 4 poštne strelje v obliki omare in velika miza za jedilno sobo. Hotel Triglav, Boh. Bistrica. 4792

Kot zastopnik ali nakupovalec za večje podjetje išče primerne službe soliden mladenič. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 4813

Proda se povsem nov komplet Sax-leth aparat za dojenčke, praznica (Gasbratröhre) in nizki čevlji št. 37. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 4832

Kontoristinja, začetrnica, zmožna strojefije, išče primerne službe v trgovini ali pisarni gre tudi na deželo, kot praktikaninja. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 4862

Pohištvo, Lepa, skoraj nova spalna soba kuhinjska kredenca, predsonna stena, velika kopalna banja, več podob se prodaja. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 4860

Za svojo hčerko iščem primerno sobo pri boljši rodbini v Ljubljani za dobo 2—3 mesecev, počeni s 15. t. m. Ponudbe pod »Hčerka 4861« na upravnistvo Slov. Naroda. 4861

600 K nagrade dobi, kdor solidnemu gospodu eno veliko ali dve majhni nemeblirni sobi takoj ali pozneje. Ponudbe pod »Separaten vlog 4845« na upravo Sl. Naroda. 4845

Stavbenikom, Opeklo, leseno strešno konstrukcijo 20x8 mtr z žlebovi, stopnice za 2 nadstropji iz mešanega lesa, cevi za stranišče, dimnike in demontirana veranda se prodaja. Hotel Triglav, Boh. Bistrica. 4793

Govilničarjem. Točilnik za pivo z mehanizmi pipami, marmonato ploščo, velika kredenca, omara za led, kuh. blagajna, acetilenski aparat, avtom. klavir (Orchestron) napredaj. Hotel Triglav, Boh. Bistrica. 4791

Planino, črn, visok s 7 1/4 oktavi, skoraj nov, se takoj prodaja. Ogleda se ga Trnovski pristan 32. 4868

Kupi se kompletna oprava za spalnico sbo iz trdega lesa novejšega sloja. — Naslov pove upr. Slov. Naroda. 4806

Prvovrstna jalka komad po K 140, plavalci (Schwimmer) po 50 vin. nudi Em. Supanc v Rogatcu. Telefon št. 1. v Rogatcu.

Živo srebro, kalomel, kalijev hipermanganat, mlečni sladkor, solitar dobavlja. Kdo, pove upravnistvo Slov. Naroda. 4840

Išče se vila ležeča ob železnici v bližini Ljubljane v nakup ali v najem. Ponudbe pod »M. S. 4795« na upravnistvo Slov. Naroda. 4795

Proda se skoraj nova salonska suknja, nizka. Poizve se: Spod. Šiška, Celovška cesta 22, pritličje. 4863

Proda se sokolski kroj brez blaf. Poizve se: Rimska c. 18, dvorišče levo. 4846

Proda se nova črna letna moška obleka. Blago iz mirnega časa. Cena 2300 K. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 4844

Jedna kuharica i devotka kod dece odmah. Ponudbe slati na Gjuro Žigic, Zemun. 4843

Lepo, celo posestvo, obstoječe iz močnega gospodarskega poslojja, ki leži na lepem kraju ob Savi prodam. M. Majcen, Dolenjska cesta 4, Ljubljana. 4803

Iščem službe pri kaki večji lesni trgovini ali kakšni sprejemalci ali kaj sličnega. Ponudbe z navedbo plače pod »Prejemalec 4820« na upravnistvo Slov. Naroda. 4820

Stanovanje v Zagrebu, 2 minuti od kraljevega dvorca, 2 sobi parketirani, predsona, kuhinja, shramba z vsemi pritlikinami — menjam za stanovanje v Ljubljani. Povpraša se: Inženirska sekcija drž. železnice, Ljubljana, Selesburgova ul. 2. 4842

Menjam takoj moderno stanovanje 4 sob v Ljubljani z enakim v Zagrebu Beogradu ali Zemunu. Ponudbe pod »Ljubljana 4830« na upravnistvo Slov. Naroda. 4830

Kot vodja trgovine ali opora gospodarske trgovine izobražen gospod neoznačen, trezen, marljiv in vreden s prama referencami. Cenj. ponudbe pod: »Marljivost 4811« na upravnistvo Slov. Naroda. 4811

Bančni uradnik, ki razpolaga za tekoč sprejme bilančni zaključek, knjigovodstvo ali samostojno francosko, italijansko in angleško korespondenco. Ponudbe pod: »Bilanca 4827« na upravnistvo Slov. Naroda. 4827

Redka prilika! V Ljubljani je na prodaj hiša enonadstropna z več stanovanji. V njej se nahaja stara trgovina. Hiša stoji na jako lepem in zravnem kraju. K njej pripada lep sadni in zelenjavni vrt. Proda se po zelo nizki ceni. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 4807

Kuharica za vse vrstne hišne za boljše privatno hišo za na Bled se išče. Ponudbe naj se pošljejo na V. K. Vila Bellevue Bled. 4833

Motorno kolo 4 HP s prestavami, v dobrem stanju, se prodaja. A. Maček, Vrhnika 248. 4708

Proda se dobro ohranjen šivalni stroj ter nova hišna oprava. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 4796

Dve služkinji za kuhinjska dela se sprejmeta. Plača 150 do 200 K. Vpraša se Židovska steza 4, i. nadstropje. 4814

Nadvrtnar išče stalne službe za splošno. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 4808

Kotija, elegantna, polkrita, olinata osli, temnozelenca, skoraj nova, eno in dvovprežna, napredaj. Ogleda se: Ljubljana, Kolodvorska ul. 25. 4852

Proda se šivalni stroj »Howe« ter moško kolo z novo pnevmatiko. Vse v dobrem stanju. Novi Vodmat 78, i. nadst. desno. 4849

Majhno sobo išče član opernega gledališča. Ponudbe pod J. K. 4848 na upravnistvo Slovenskega Naroda. 4848

Zobotehnik, popolnoma večšega v zobozdravni, svoj stroki, sprejme takoj Dr. Rudolf W. Auspitz, zobozdravnik, Sombor, Bačka. 4847

Samostojna kuharica prvovrstna moč se išče za takoj. Plača 300 K. Ponudbe na M. Tekavc, Rimski vrec pri Guštaju, vas Kotlje, Koroško. 4871

Napredaj prav dobro ohranjen originalni kodak 8x8 cm (zaključni žepni format) s kodakovim objektvom in elegantno originalno torbico. Vpraša in ogleda se v Kolodvorski ul. 13, i. nadst. med 1—2 uro. 4837

Prodajalca dobro izurjena (ne začetnišča nica), ki zna laško in zastopati tudi nekaj pisarniškega dela, stanujoča pri starših v Ljubljani, se proti dobri pogojem sprejme v zlatarsko trgovino. Ponudbe pod: »Dobra moč 4831« na upravo Sl. Naroda. 4831

Pozor milijonarji! Proda se parcela na lepem kraju v Ljubljani, pripravna za onega, kateri bi rad sam zase zidal vilo ali primerno hišo. Poizve se Za Gradom št. 5. od 2. ure do 4. ure popoldne. 4822

Proda se enonadstropna hiša na prometnem kraju Ljubljane z 18 okni na cesti, v hiši velik trgovski lokal, v katerem se že veliko let z največjim uspehom izvršuje manufakturna trgovina. Cena 360.000 K. Pojasnila daje Ignacij Kozjek, Seiz 28, pošta Meste pri Ljubljani. 4853

Električna naprava za enakomerni tok — 30 PS motor »Diesel«, dinamo, tok dostavni agregat, stikalna plošča, akumulatorna baterija — vse v polnem obratu, proda se v celoti ali po delih dele cele naprave proti pogodu, da se kupljene stvari prevzamejo žele s 1. oktobrom ali s 1. novembrom 1920. Istočasno je tudi napredaj večje število vatnih števecv in elektromotorjev za enakomerni tok. Vprašati pri elektrarni, želez. Slovenija. 4593

Večjo trgovino

z mešanim blagom eventualno z gostilno v prometnem kraju na deželi, že vpeljana želi takoj prevzeti mlad trgovca. Ponudbe do 20. t. m. pod »Merkur 4857« na upravnistvo Slovenskega Naroda. 4857

Slike kralja Petra

v velikosti 47x65 cm priporoča Narodna knjigarna v Ljubljani. Cena K 24.—.

Knjigovodja

in slovensko-nemško-italijanski korespondent, govori tudi hrvaško in francosko, popolnoma samostalna moč, išče primerne službe pri resni trgovci. Ponudbe pod »Resna trdka 4850« na upravo Slov. Naroda. 4850

Proda se

Francis turbina 50 HP, 2 m vodopada 25 m³ sek. hitr. trakovna žaga, Panhard Levasser Pariz, 1.20 m premer kolesa žage, cirkularka z mizo, cirkularka brez mize, ročna žaga (liščiji rep), elektromotor, enakomerni tok, 105 Voltov, 7 HP, elektromotor, enakomerni tok, 105 Voltov, 20 HP, 3 osece in 3 ležišča 80 mm premera, vrtilni stroj za železo, stružnica (Drehbank), 36 m normalnih tračnic za traverze, 10 ventilojev za vodo in paro, mlin za barvo, krožni stroj za oblanje, kopalna banja iz pločevine, peč za drva, 3 razni jermeni, jermenski kolot, itd. prostovolj. samo vse skupaj za gotovino

Pilana i mlin

Bačić,

kolodvor, Gomirje, kod Ogulina, Hrvatska.

Zahvala.

Za vse nam izkazano sočustvovanje, tolažbo, pomoč ter poklonjeno krasno cvetje ob prerani smrti iskrenoljubljene, nepozabne soproge ter nad vse dobre matere, gospe

Franciške Stibler roj. Gregorič

ki je kot žrtev preglobokega žalovanja po svojem nepozabnem sinu Toneju vsled srčne hibe še ne po treh mesecih mu sledila v večnost, izrekamo vsem najpriščneje zahvalo.

Posebna hvaležnost nas navdaja napram čč. duhovščini, sorodnikom zlasti gosp. nadučitelju Rajhu za ganljiv poslovični nagrobni govor, vsem prijateljem, znancem in sosedom, ki so v tako častnem številu spremili blago, globoko obžalovano pokojno na njeni zadnji poti.

Lukavci pri Ljutomeru, dne 27. junija 1920.

Žalujoča rodbina Stiblerjeva.

Zahvala.

Povodom smrti moje edine nad vse ljubljene hčerke

Marije Žargi

mi je došlo toliko izrazov blagega sočutja, da se ne morem vsakemu posamezniku posebej zahvaliti. Zato se tem potom zahvalim vsem, posebno pa udeležnikom njenega pogreba, čč. duhovščini in sorodnikom, dalje dekletom za častno spremstvo, darovalcem venčev in združenim pevcem za lepo petje.

Bog Vam vsem povni, kar ste čutili z menoj in mojim sinom Maksom.

V KAMNIKU, dne 1. julija 1920.

Žalujoča:

Ivan in Makso Žargi.

Prodaja strojev

veliki in majhni strožniki, brusilni stroji, vrtni, skobelni in stroji za oblanje, brusilna vretena itd., različne strojne sestavine in orodje novo in najcenejše

odda **A. Flohr, Wien V.**,
Rampertstergasse 64. Telefon 1236/IV.

Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska posredovalnica stanovanj in boljših služb

G. Flux

Gospodarska ulica 4, I. nadstropje levo. namešča službe iščočke boljše vrste.

Iščo najnuj več kuharic, sobaric, deklet za vse, za privatno in restavracijo, za tu in proč, plačilno natakaro za tu, znana dobra služba, zanesljivo serviranje za Rogaško slatino, enako za kasirko v kuhinjo, 4-5 gospodičen k otrokom, sluga k grofinji na Stajersko itd. Reflektira se samo na dekleta z dobrimi spricavali ali pridne začetnice. Pri zunanjih naročilih znamka za odgovor.

Prvovrstna

kolesa

s fino pnevmatiko po znižanih cenah priporoča

Ign. Vok
Ljubljana, Sodna ulica 7.

Prvovrsten steklarski strokovnjak

popolnoma izvežban v vseh strokah steklarske trgovine, vešč slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, se sprejme takoj. Vilim Abela dedič, v Hrastniku.

Amerikanske pnevmatike znamke

Firestone

pri posetu Nj. Visoč. Regenta v Sloveniji vozili brez defekta ob najhujši vročini! Dimenzije 880/120 in 820/120 ima v zalogi

Promet

teht. - industr. podjetje v Ljubljani, Gradišče št. 9. 4817

2 Fiat

luksusna avtomobila, tipa II D. 6 sedežna, Boschova razsvetljava, 36 PS, najmodernejša oprema, novi obroči, rez. kolo. luksuzni avto, 6 sedežen, Boschova razsvetljava, 18 PS, moderna karoserija, brezhibni obroči, rezervno kolo.

Studebeckerjev

luksusni avto, 6 sedežen, 26 PS, acetilenska razsvetljava, dobri obroči, rezervno kolo.

Mercedes

tovarni avto, 3 1/2 tone, 45 PS, železni obroči brezhibnega stanja.

**Prodaja
C. HITZEL,**
Maribor, Vinarska ul. 27.

Veliko industrijsko podjetje bli- zu Celja išče

nadknjigovodjo večega slovenščine in nemščine z dalj- šo prakso. Nadalje kontoristinjo

strojepisno, zmožno slovenščine in nemščine in knjigovodstva. V poštev pridejo samostojne moči. Vstop prej ko slej. Ponudbe z navedbo plače in referenc naj se pošljejo v Celje, poštni predal 3. 4864

Ponudim

prosto, event. predprodajo pridržujoč, različne nove in rabljene kompletne naprave in sicer:

veliko tovarno sladkorja, tovarno špirita in kvasa, 5 tovarnen za opeko iz apna in peska, 3 tovarne mla, napravo za briketiranje, tovarno mavca, 3 naprave za kuhanje žganja, 5 opekaren, napravo za emajliranje, 2 tovarni za konserviranje sadja, 3 tiskarne, 10 žag (polnojarmenikov-Vollgatter), napravo za izdelovanje pohištva, stroje za obdelovanje lesa itd. vse iz Nemčije, izvoznine prosto. Najboljšeje pojasnila daje veletrgovina M. Oswatitsch, Celje. 4824

Tvornica

parfumerije in toaletnega mila, kozmetična industrija

R i v a

d. z o. z.
bi rada stopila v zvezo s kupovalno jakimi grosisti. Ravnatelj firme dospe sem proti 10. juliju. Ponudbe pod „Riva 4344/4768“ na uprav. Slov. Naroda.

Slovenska eskomptna banka.

LJUBLJANA, junija 1920.

Vabilo na subskripcijo

25.000 novih delnic po 400 K nom. v znesku 10.000.000 K.

P. n.

Na podlagi sklepa rednega občnega zbora z dne 17. aprila 1920 in v smislu dovoljenja gospoda ministra trgovine in industrije z dne 28. maja 1920 VI. št. 912 je sklenil upravni svet zvišati delniško glavnico od

kron 10.000.000— na 20.000.000—

in sicer na ta način, da se zaenkrat izda 25.000 delnic po K 400— nominalne pod sledečimi pogoji:

- 1.) Posestnikom starih delnic se ponudi 12.500 novih delnic in to na ta način, da sprejmejo stari delničarji **za vsaki dve delnici eno novo po kurzu K 550—**.
- 2.) Ostanek od 12.500 delnic se da na razpolago novim subskribentom in starim delničarjem, v kolikor isti žele podpisati več delnic, kot jim po zgornjem razmerju pripada, **po kurzu K 670—**.
- 3.) Nove delnice participirajo na dobičku zavoda **za leto 1921**, valed česar **povrnemo** subskribentom 4% obresti **od dneva vplačila do 31. decembra 1920**, t. j. pri optiranih delnicah okroglo 11— kron in pri delnicah, ki se na novo subskribirajo okroglo 13— kron za vsako delnico.
- 4.) Subskripcijski rok traja od **18. junija do 10. julija 1920** in se ima protivrednost podpisanih delnic vplačati najdalje do 10. julija 1920.
- 5.) Pravico repartitije si pridrži upravni svet in se povrnejo od vplačila za nedodeljene delnice 4% obresti do dneva vrnitve denarja.
- 6.) Prijave sprejemajo glavna blagajna in menjalnica podpisanega zavoda, Hrvatska eskomptna banka v Zagrebu, Srpska banka v Zagrebu.
- 7.) Kurzni dobiček (agio), ki se doseže pri izdaji novih delnic, gre v korist rezervnemu zakladu banke odšteti emisijske stroške in pristojbine.
- 8.) Uspeh subskripcije je zajamčen po garancijakem sindikatu.
- 9.) Delničarji I. in II. emisije naših delnic, katere se glasijo na „Ilirsko banko“, morajo te delnice pri izvršitvi opcije predložiti, da se zaznamuje prenos istih na „Slovensko eskomptno banko“.

Upravni svet Slovenske eskomptne banke.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Ustanovljena leta 1900. Podružnice: Borovlje, Celovec, Celje, Gorica, Maribor, Split, Sarajevo, Trst. Agentura v Ptuj. Ustanovljena leta 1900.

POZIV K SUBSKRIPCiji

novih delnic Ljubljanske kreditne banke XI. emisije I. 1920/II.

Vsled sklepa občnega zbora delničarjev Ljubljanske kreditne banke z dne 8. junija t. l. v to pooblaščen, je sklenil npravn svet istega dne provesti zvišanje delniške glavnice

od SHS K 30.000.000— na SHS K 50.000.000—

z izdajo

50.000 novih delnic po SHS K 400— nom. v skupnem znesku SHS K 20.000.000—

in sicer:

1. subskripcija novih delnic se vrši od **25. junija do 25. julija 1920**.
a) pri Ljubljanski kreditni banki in njenih podružnicah v Borovljah, Celju, Gorici, Mariboru, Sarajevu, Splitu, Trstu ter pri ekspozituri v Ptuj.
- b) pri Hrvatski trgovinski banki v Zagrebu in njeni podružnici v Osijeku.
- c) pri Živnostenski banki v Pragi in njenih podružnicah v Čehoslovaški in
- d) pri podružnici Živnostenske banke v Wien-u za Nemško Avstrijo.
2. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi **dveh starih delnic po eno novo delnico a SHS K 400— nom., po SHS K 900— tel. quel**, plačljivih naenkrat pri subskripciji. Odlomki delnic se pri tem ne vpoštevajo.
3. Nove delnice so deležne dobička od 1. julija 1920.
4. Pri subskripciji se morajo predložiti subskripcijskemu mestu v zgoraj navedenem roku plašči starih delnic v svrhu označbe, da je pravica do opcije izvršena, dočim imajo imetniki delnic zadnjih 2 emisij, katerih izdaja vsled tehničnih zaprek ni bila do sedaj mogoča, pravico do opcije v določenem subskripcijskem roku na podlagi tozadevnih pismenih prigrasnic ali začasnih potrdil o vplačanih delnicah.
5. Od azijskega kurznege dobička nove emisije se dodeli po odbitku stroškov in doklad te emisije, SHS K 1.000.000— pokojninskemu zakladu bančnega osobja, SHS K 1.000.000— rezervnemu zakladu za bančne zadolžnice, ostanek pa pripade azijskemu rezervnemu zakladu banke.
6. Nove delnice se izroče subskribentom po 1. februarju 1921, proti izročitvi začasnih potrdil, oziroma obračunov o subskribiranih delnicah.

Uspeh emisije je zajamčen po posebnem sindikatu.

Ljubljana, meseca junija 1920.

Ljubljanska kreditna banka.